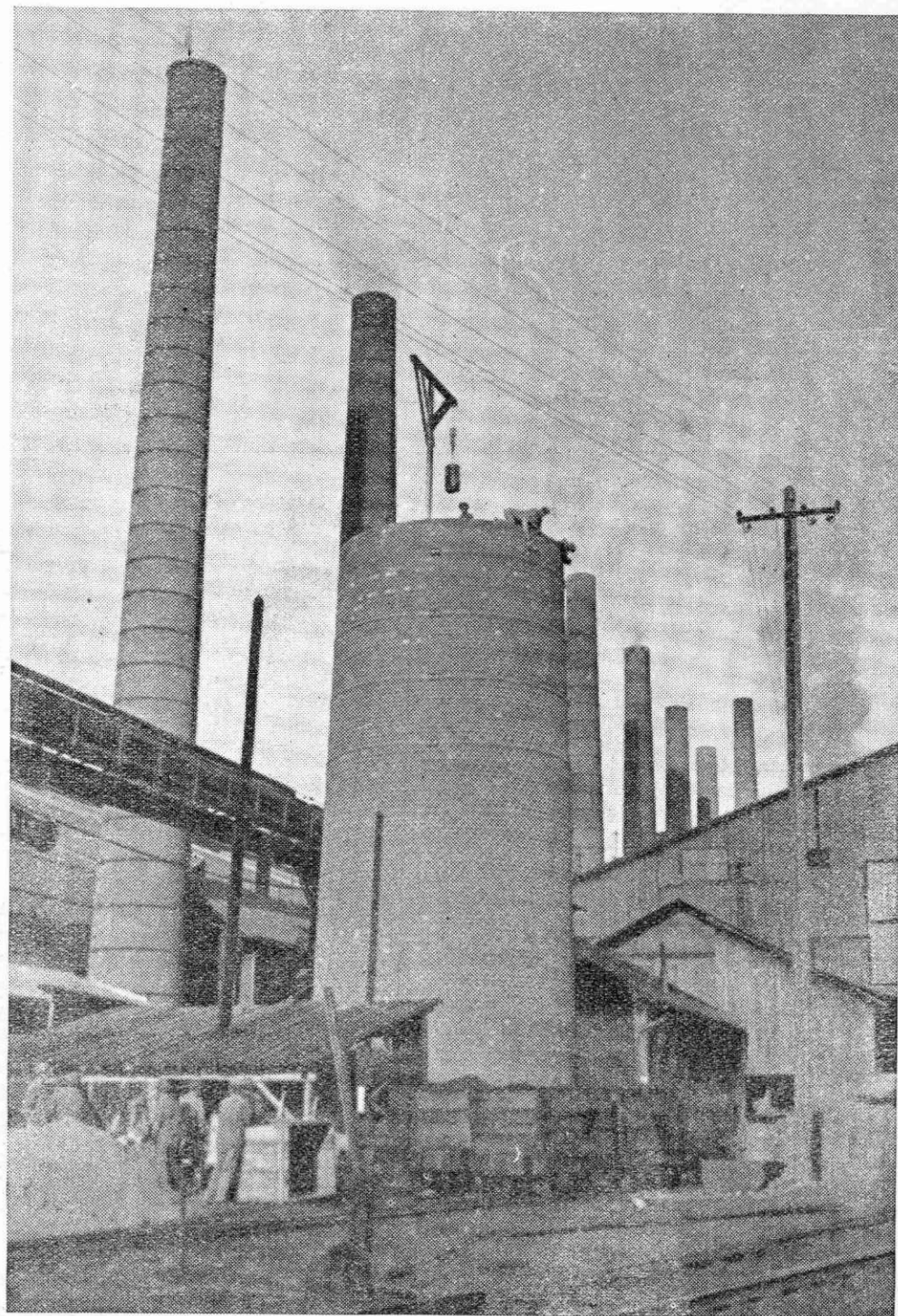

ŽELEZAR

MESEČNIK DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

Za šesto
SM-peč

10

OKTOBER

1952

Kaj boste brali v tej številki:

Borbeni delavski pozdrav VI. kongresu KPJ	1	Sindikalno gibanje v svetu	
Edi Delopst: Pred volitvami	2	Sindikalno gibanje Zap. Nemčije po II. svet. vojni	17
Delavski svet je razpravljaval o osemmesečnem delu v naši tovarni	3	Dogodki zadnjih tednov	
Rezultati naše proizvodnje v septembru 1952	5	Iz proslave v Dol. Toplicah	19
Edo Žagar: V Ljubljani je zasedal republiški sindikalni aktiv	6	Tako je minil Teden RK na Jesenicah	19
Ing. Ervin Perne: Moderne toplo in hladno valjarne	7	Ustanovljeno je Društvo prijateljev Združ. narodov	20
Opozorilo Upravnega odbora Železarne Jesenice	8	Fizkultura in šport	
Uлага Polde: Naše šole so ponovno oživele	9	Jesenice so dobile novo lepo strelišče	21
Sušnik Matija: Problem Tehničnega muzeja, Ru- ardove graščine in cerkve na Stari Savi	10	Mednarodno tekmovanje v kegljanju	22
Rommel kliče	11	Kultura in prosveta	
Podeljene so bile prve delovne knjižice	12	Kulturna skupina sind. podr. št. 4 je potovala po Slovenski Primorski	22
Nove delovne knjižice — Opozorilo	13	Moški pevski zbor na Javorniku preživlja krizo	22
Pišejo nam	13	Hudič naj vzame telefon s centralo vred!	23
Tri tedne v Zapadni Nemčiji	14	Po svetu	24
		Mestno gledališče na Jesenicah nam je pripravilo	—
		Oglasi — Film-kino — Rešitev križanke iz 8. štev.	
		»Železarja«	

Kako ugotavljamo izžrebane srečke državne loterije?

Državna loterija FLRJ objavi v številka srečke, ki se končuje s to stih ne upoštevajo, to se pravi, da je vsakem kolu na dan žrebanja, vsa številko, zadela 100 dinarjev, ter namesto njih lahko poljubna številka kega 18. in 23. v mesecu ob 20. uri je ra ta način pri vsakem žrebanju od 0 do 9. preko radio Beograda vse številke izžrebanih s to eno številko 80.000 Pri vsakem žrebanju imamo tudi izžrebanih srečk, takoj naslednjega dobitkov po 100 dinarjev. 4 tolažilne dobitke, kateri so za eno dne pa v dnevnih časopisih.

Da bi vsi igralci Državne loterije FLRJ že takoj po žrebanju vedeli, če in koliko je zadela njihova srečka, hočemo bralce seznaniti kako to ugotove.

V vsakem kolu je izdanih 800.000 srečk s številkami od 000001 do 800.000. Vsaka srečka ima torej šestštevilično številko, pri kateri se štejejo tudi ničle za številke. N. pr. če ima srečka številko 52 s štirimi ničlami spredaj, torej 000052, ima tudi ta srečka šestštevilično številko (šest številik).

Dobitke ugotavljamo po izžrebanih številkah od desne proti levi, t. j. od enic proti stotisočicam.

Ako pogledamo v časopisu poročilo o žrebanju, vidimo, da je objavljena za dobitke po 100 dinarjev le ena številka, kar pomeni, da vsaka

Dalje vidimo v poročilu, da sta za dobitke po 300, 400, 500 in 1.000 dinarjev javljeni dve končni številki, za dobitke po 2.0000 dinarjev tri končne številke, za dobitke po 3.000, 5.000 in 10.000 dinarjev štiri končne številke in za dobitke po 20.000 dinarjev pet končnih številik. To pomeni, da se mora izžrebana srečka za posamezne dobitke v vseh številkah ujemati z onimi, ki so v poročilu navedena, seveda od desne proti levi, t. j. od enic proti stotisočicam.

Premije v znesku 500.000, 400.000, 250.000 in 200.000 dinarjev, 10 dobitkov po 100.000 dinarjev ter 17 dobitkov po 50.000 dinarjev prav lahko ugotovimo, ker so objavljena vedno cela šestštevilična števila in se mora vseh šest številik na srečki ujemati z izžrebanimi številkami.

Pike pred izžrebanimi številkami pomenijo, da se številke na njih me-

na. Pri vsakem žrebanju imamo tudi 4 tolažilne dobitke, kateri so za eno številko večji in manjši od številke izžrebane premije. N. pr. Premijo 500.000 dinarjev je zadela številka 385.427; tolažilna dobitka po 10.000 dinarjev dobila številki 385.426 in 385.428, torej za eno več in manj od premije. To zato, da se vsakdo, ki je bil že blizu premije vsaj delno potolaži z 10.000 dinarji.

Vezani dobitki nastanejo tako-le: če je najmanjši dobitok 100 dinarjev začel s številko 3, dobitok od 600 dinarjev s številko 43 in dobitok 2.000 dinarjev s številko 243, potem dobite v primeru, če so zadnje tri številke Vaše srečke 243, skupaj 2.700 dinarjev (2.000 + 600 + 100 = 2.700).

Kdor je pazljivo prečital gornje pojasnilo, bo mogel že po prvem žrebanju, dne 18. t. m. kakor tudi po drugem, 23. t. m. sam takoj ugotoviti, če mu je bila sreča naklonjena.

Borbeni delavski pozdrav 6. kongresu KPJ

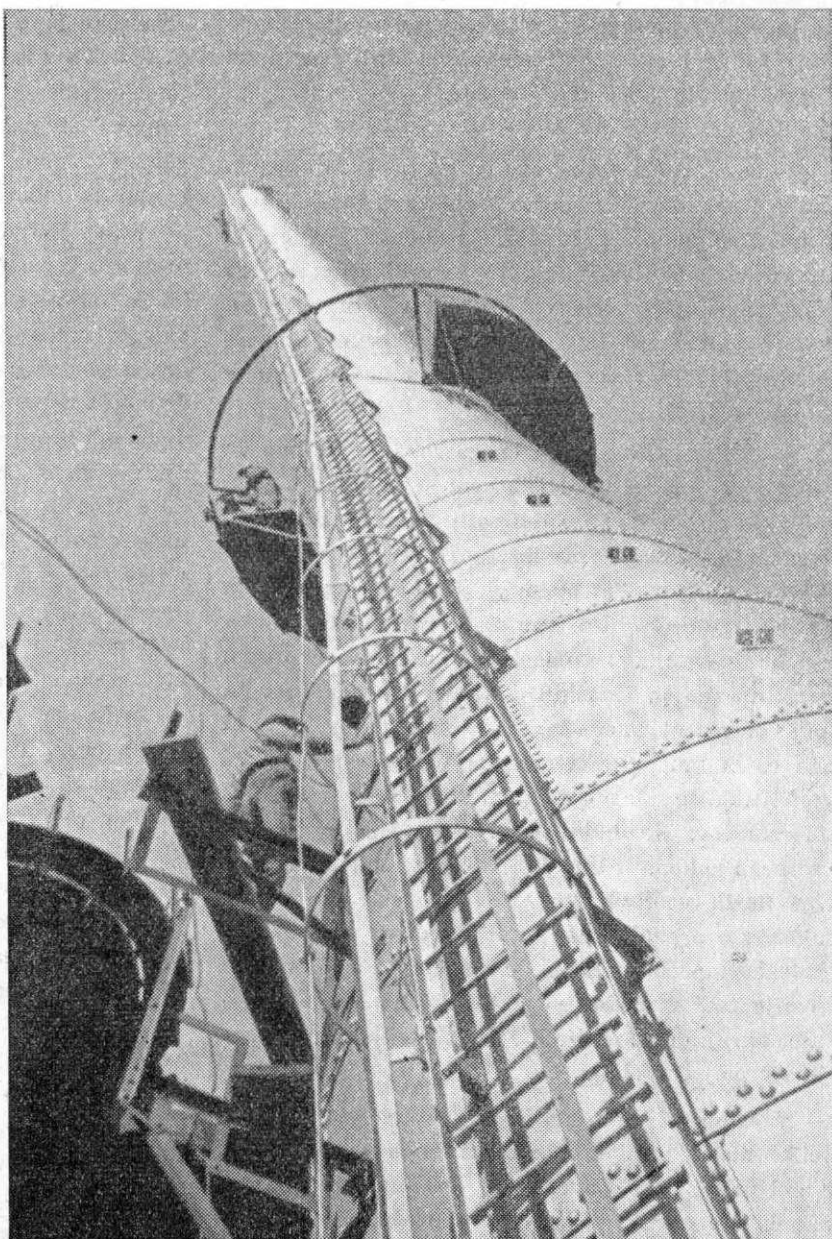

Foto: France Torkar

Delovni kolektiv Železarne Jesenice pozdravlja s plamtečimi borbenimi pozdravi VI. kongres KPJ, ki zaseda prav v času, ko je ogrožen svetovni mir in ko jugoslovanski narodi zastavljajo neotrudno vse svoje sile za dograditev industrijskih in gospodarskih objektov prve faze naše socialistične graditve. VI. kongres KPJ zaseda v času, ko so po štirih letih zloglasne informbirojevske resolucije dokončno osmešene vse zlobne prerokbe Moskovskih plačancev in izživčev, pa tudi izjalovljeni vsi poizkusi Vatikan-ske in podobne reakcije ter razgaljeni tudi vsi njihovi agresivni nameni.

Strnjeni okoli naše slavne in močne Partije, zvesti njenim direktivam in perspektivam, ki jih bo nakazala na VI. kongresu, bomo mi, delavski razred železarskih Jesenic tudi v bodoče na čelu borbe za našo lepšo socialistično bodočnost, za svobodo in neodvisnost jugoslovanskih narodov, za sožitje med narodi in mir na svetu.

VI. kongres KPJ — naš ponos in naša zmaga!

Edi Delopst:

PRED VOLITVAMI

Poleg VI. kongresa in predkongresnih tekmovalanj, ki so stopili v zaključno fazo, stoji pred nami v letošnjem letu še važen dogodek — volitve v ljudske odbore.

Že sam razpis volitev, ki je bil pred kratkim objavljen, nam kaže, da bomo stopili v prihodnje leto z novoizvoljenimi organi ljudske oblasti. Pomen, ki ga pripisujemo tem volitvam je razumljiv, saj se bodo predstoječe volitve v marsičem razlikovale od volitev v prejšnjih letih, tako glede volilnega sistema, kakor tudi glede nove strukture naših organov ljudske oblasti.

S stališča našega družbenega razvoja, ki smo ga dosegli pri nas na gospodarskem in političnem področju, je nujno, da se o teh volitvah podrobneje posmenimo na sestankih naših množičnih organizacij in zborih volivcev. Potrebno je, da se vsem članom naših organizacij oz. volivcem raztolmači pomen uspehov naše ljudske oblasti pri graditvi socializma, strukturo novih ljudskih odborov, način volitev in tudi važnost skrbnega izbiranja kandidatov. Prav bi bilo če bi množične organizacije uvedle seminarje, predavanja in slično, na katerih bi se obravnavali referati tov. Kardoja ob priliki sprejetja novega zveznega zakona o ljudskih odborih, kakor tudi govori naših vodilnih tovarišev ob priliki sprejetja zakonov o organih naše ljudske oblasti v republiški ljudski skupščini. Seveda je treba, da se volivci seznanijo tudi z našimi republiškimi zakoni o občinskih, okrajnih in mestnih ljudskih odborih, razumljivo v poljudni obliki.

Napačno bi bilo, pri tem prezreti zlasti nove oblike naše ljudske oblasti, ki bodo s temi volitvami prišle do veljave, to je predvsem zamenjava raznih poverjeništev, ki so bila predstavljena le v eni osebi poverjenika ali referenta, s kolektivnimi organi — raznimi svetii, nadalje način izbire kandidatov, način volitev itd.

Prav tako bi bilo nepravilno če bi ne obrazložili novega organa v sistemu naše ljudske oblasti, ki ga z novimi volitvami uvajamo, to je zbora proizvajalcev.

Stoječ na stališču, da upravljajo s proizvodjalnimi sredstvi neposredni proizvajalci, da je delavski razred, ki tudi nosi največje breme naše revolucije, nosilec našega družbenega reda, da naj s presežkom

dela razpolaga tisti, ki ga ustvarja, potem nam je razumljiva vloga zbora proizvajalcev pri organih ljudske oblasti. Prav o tem vprašanju bodo morali razpravljati naši delovni kolektivi čimprej, kajti v volitve za zbor proizvajalcev bodo preje kot volitve v ljudske odbore občin.

Važno je tudi, da so vsi volivci in člani množičnih organizacij poučeni o pravicah in dolžnostih, ki jih imajo kot volivci. Treba je poudariti demokratičnost našega volilnega sistema, ki nakazuje jasno tendenco poglobljanja in razvijanja naše socialistične demokracije. Volivci morajo vedeti, kakšne funkcije, dolžnosti in pravice imajo ljudski odborniki napram njim — delovnim množicam, kot osnovnim nosilcem naše ljudske oblasti. Le če bodo najširše množice, naše delovno ljudstvo, seznanjene o vsem tem in o tem tudi razpravljale in odločale, bodo tudi volitve dosegle svoj namen in resnično predstavljale važen in pomemben korak pri nadaljnjem utrjevanju naše nove socialistične družbene ureditve.

In končno je še ena stvar zelo važna v predvolilnem času. To je vprašanje peščice reakcije, ki v kakršnikoli obliki skuša rovariti proti našemu družbenemu redu. Saj vemo, da se vse tiste temne sile, ki ne žele našemu ljudstvu in vsem jugoslovanskim narodom boljšega življenja in napredka, ki sanjajo za »lepimi zlatimi časi«, ki jim je za sovražno delovanje in sprejemanje razbijaških navodil nujna vseeno kakšna podreditev ali Vatikanu ali kateremu koli, znajdejo na isti liniji z eno samo željo po zopetnem izkoriščanju delovnega ljudstva. Reakcija se zaveda, da zaradi svoje neboljnosti, zaradi naših uspehov v notranjem in zunanjem političnem položaju naše države, ne more nastopati odkrito, zato se bo skušala s pomočjo raznih eksponentov vrniti v organe ljudske oblasti, zlasti na podeželju in tako zavirati in škodovati naši graditvi socialistične družbe in misli. Zato je treba, da se o teh vprašanjih temeljito pogovorijo naši delavci po tovarnah in podjetjih ter na podeželju že v kali razbijejo vse te reakcionarne poizkuse.

In če bodo naši sestanki množičnih organizacij in zbori volivcev o teh vprašanjih res temeljito razpravljali, če bo res vsak član naše skupnosti doprinesel po svoji moči k temu razpravljanju, potem bomo šli dobro pripravljeni in močni na decembrske volitve.

Delavski svet je razpravljal o osemmesečnem delu v naši tovarni

24. X. 1952 je Delavski svet na svojem 9. rednem zasedanju razpravljal o važnih problemih naše tovarne in posameznih obratov z ozirom na osemmesečno poročilo o delu v našem podjetju. Poleg tega so bile izvedene tudi volitve v okrajno skupščino socialnega zavarovanja, dodatno pa je bila sprejeta na dnevni red še točka o delovni varnosti in higiensko-tehnični zaščiti delavcev.

Predsednik Upravnega odbora tov. Dolinar, ki je namesto odsotnega predsednika DS tov. Jasniča vodil zasedanje, je uvodoma pozval vse člane DS na čimžrpnjšo diskusijo o osemmesečnem poročilu dela v našem podjetju.

V začetku diskusije je bilo iznešeno, da se številke n. pr. v obratu plavž in martinarna ne ujemajo s številkami v poročilu in da so razlike med doseženim procentom izpolnitve plana proizvodnje in dobljenim procentom plačnega fonda.

Glavni direktor tov. Ropret Viktor je pojasnil, da številke v poročilu ne morejo biti od nekoč potegnjene, res pa je, da samo razdelitev plačnega fonda na obrate ne more dati realne slike. Številke so postavljene na osnovi plana izkoriščanja plačnega fonda v primerjavi s proizvodnjo. Namen 8-mesečnega poročila, ki ga je prejel sleherni član DS, je bil seznaniti jih z nerealnim planiranjem v gotovih obratih, s posledicami takega planiranja ter s tem dati neko orientacijsko sliko za vsak obrat posebej in vso našo tovarno.

Nerealno planiranje je povzročil naš akordni cenik, ki je v nekaterih obratih popolnoma nerealen. Vsi obrati so pri sestavljanju cenika stremeli le za tem, da bi ceno akordom čim bolj dvignili. Pri 100% izpolnitvi proizvodnega plana je tudi tarifna postavka 100% izplačana. Toda izpolnjen mora biti tudi plan prodaje, ker drugače delavec ne more prejeti vsega zaslužka. Če pa se plan prodaje preseže je jasno, da mora dobiti delavec tudi izplačan presežek te postavke. Zdaj imamo plačni fond tako razdeljen, da se nam ne more zgoditi, da bi v decembru ostali brez denarja za plače. Tov. direktor je navedel primir lahke proge, ki je izpolnila plan 99.93%, dobila pa je samo 93% plačnega fonda in opekarne, ki je izpolnila plan 100%, plačnega fonda pa je dobila le 92%. Diferenca, ki nastane, jasno kaže na premajhno poglobitev obratovodstev pri sestavljanju akordnega cenika, ker verjetno niso dovolj resno vzeli pri tem za podlago družbeni plan, ki je predpisan obratu oziroma vsemu kolektivu.

aNdaljna diskusija se je dotaknila tudi izdelave 22 ton ploščatega železa na Javorniku, ki se mora zaradi slabe kvalitete vrniti martinarni. Zaradi nesposobnih delavcev v adjustaži, ki se ne razumejo na material in odpremljajo tudi nekurantno blago, tako, da so reklamacije vedno številnejše, pa ne smemo valiti krivde samo nanje, temveč je dolžnost

nas vseh, da take stvari odstranjujemo vsak po svoji moči in sposobnosti. Glede razlik v samem osemmesečnem poročilu pa je jasno, da vsak od nas dela na svojem mestu in na svoj način, naše celokupno delo pa se odraža v knjigovodstvu, katerega analiza nam je lahko osnova za odpravo vseh napak in pomoč pri pravilni izdelavi cenika norm.

Posebno bi se morali ustavljati ob takih problemih, kot je primer žične valjarne, ki so prekoračili plačilni fond za 5%, namesto planirane, pa so ustvarili le eno tretjino proizvodnje, toda ne po krivdi delavcev, ki so upravičeni do 100% plače. Rešitev takih problemov je nujna, če nočemo, da bi prišli ob koncu leta v zagačo. Važen problem vse naše tovarne pa je pocenitev naših proizvodov, ki bo dosežena le tako, če bodo res vsi delavci v vseh obratih delali polnih 8 ur. Če to uspe, bi se gotovo pokazala tudi vsa odvišna delovna sila po obratih. Jasno je, da pa bi morali ljudi, ki nočejo delati in so nedisciplinirani, odstraniti iz kolektiva.

Akordni cenik za leto 1953 moramo izpopolniti in paziti pri tem, da ne bomo šli s cenami previsoko. Pravilno računanje po tarifnem pravilniku bo samo olajšalo delo obratovodstev. Tudi vprašanje norm naj posamezni obrati razčistijo in vskladijo. V valjarni pločevine so se o tem s knjigovodstvom že pogovorili in ker individualna norma ne pride v poštev zdaj n. pr. v tanki pločevini že delajo v kolektivni normi. Pri vsem tem pa je važno, da ne gledamo samo vsak obrat zase in njegove koristi, temveč vso našo železarno in koristi vse naše skupnosti. Rešitev vseh teh problemov in zlasti čim večja tendenca za znižanje cen naših proizvodov bo tudi okrepilo našo storitev, približali se bomo boljšemu izplenu in s tem večjemu denarnemu efektu.

Preširokogrudno postavljeni normativi in tudi cene, ki so bili postavljeni na podlagi lanske letne proizvodnje zahtevajo celoten pregled v vsej tovarni. Da se vseeno pristopa k reševanju vseh težav, saj se naš delovni kolektiv zaveda v polni meri kaj se od njega zahteva in pričakuje, saj na vsakem koraku s svojimi zaslugami večja proizvodnjo in izboljšuje kvaliteto, dokazuje manjšanje prekomernih zalog in zniževanje proizvodni stroškov.

Na očitke članov DS o nekvalitetni šarži 13302 je odgovoril tov. ing. Prešeren, ki je povedal, da je bila šarža vlita v času, ko so prvič poskusili vlivati v nelakirane kokile in povzhu tega še ponoči, ko ni bilo zraven nikogar od tehničnega vodstva. Šarža je bila sama na sebi dobra, kar lahko potrdi tudi OTK.

Tov. Iskra izrazi mnenje, da bi imel ves kolektiv priziv k tarifnemu pravilniku. Namreč ni vseeno, če gledamo postavke plavža ali strugarne blokov enako. Delavski svet bi moral urediti z obratovodstvi, da odpravijo prevelike nenormalije v tem pogledu, kajti pri presežkih norm je prizadet ves kolektiv.

Prav bi bilo, če bi DS določil tozadevno direktivno linijo in določil višino. V nadaljni diskusiji je DS še reševal različna vprašanja prav glede cenika norm, kot prizadetost žebbljarne, ki je že itak vseskozi imela nizko povprečje. Prizadeti so pri tem sploh vsi predelovalni obrati, kajti pri njih so stroji, ki se dajo natančno normirati, tako, da so obrati, ki so imeli postavljene nerealne norme zdaj na boljšem. S temeljito kontrolo po celi tovarni bo treba to urediti, razvoj sam pa bo tudi pravilno postavil normo in plačilni fond. Tovariš direktor bo analizo za 8 mesecev še temeljiteje izdelal, kar bo dalo še jasnejšo sliko o našem gospodarjenju v prvih 8 mesecih letošnjega leta. Prav pa bi bilo, da to analizo dobe tudi obratovodstva, ki jim bo lahko v veliki meri koristila pri delu.

Tov. Dolinar zaključil diskusijo z ugotovitvijo, da moramo vskladiti normo in plačilni fond z družbenim planom. Opozori tudi na to, da je DS že sprejel sklep, da se eventuelne napake v novem tarifnem pravilniku popravijo z novim letom. Povdari pa še enkrat našo skupno nalogo po pocenitvi proizvodov in povečanju storilnosti dela in če bo znal naš komercialni sektor naše proizvode pravilno prodati, bo in mora biti naše delo uspešno. Ob koncu še predaga sklep, da se za bodoči tarifni pravilnik norme revidirajo in popravijo, ki ga člani DS enoglasno sprejmejo.

Ob drugi točki dnevnega reda tov. Dolinar prosi predsednika okrajne volilne komisije za volitve v organe socialnega zavarovanja tov. Burnika, da pojasni volitve, kar tudi stori. Kandidatno listo so sestavile sindikalne podružnice in je bila pravočasno objavljena. Člani DS prosijo volilno komisijo, da volitve izvede do konca. Od 16 kandidatov so člani tajno z volilnimi listki volili 12 kandidatov.

Po odmoru je volilna komisija razglasila rezultate. Izvoljeni so bili Rudolf Janko RSS Ljubljana 65 glasov, Mlakar Janez, konstr. del. 64 glasov, Avsenik Janko martinarna 60 glasov, Verdnik Janko garaža 60 glasov, Žen Tine meh. delavnica 56 glasov, Verovšek Mitja del. varnost 56 glasov, Zorman Franc promet 54 glasov, Cegnar Cilka pers. odd. 52 glasov, Miholič Ivan predel obr. 50 glasov, Vodnov Jakob el. peč 47 glasov, Rotar Vencelj promet 45 glasov in Noč Janko Javornik I 44 glasov. Izpadli so Malej Pavel, Bizjak Janez, Koprivec Oto in Toman Franc.

Od 102 upravičenih volivcev jih je volilo 65 ali 71,6%.

K tretji točki dnevnega reda se je prvi oglasil tov. Škrli, ki je povdaril mesec higiensko-tehnične zaščite v septembru kot uvod v velike naloge, ki nas na tem področju še čakajo in zahtevajo nujnega in takojšnjega ukrepanja. Omenil je zadnjo sejo republiškega odbora sindikatov, na kateri se je tudi o tem razpravljalo in na žalost ugotovilo, da ima prav Železarna Jesenice po vojni največ smrtnih nesreč v Sloveniji. Zato je nujno, da se nekomu poveri to vprašanje, ki bo direktno odgovoren zato DS in UO. Izdelala se bo tudi brošura, ki jo bo dobil vsak delavec in se z njo seznanil z vsemi nevarnostmi pri

delu. Po vseh obratih je treba označiti nevarna in prehodna mesta. Naloga nas vseh je, da vse te probleme čim resneje in nemudoma sistematično prične mo reševati, saj nam more biti prva skrb — naš delovni človek, njegovo zdravje in življenje, to je njegova delovna varnost.

Tov. Avsenik je povedal zanimive stvari iz zasedanja sveta za zdravstvo pri OLO Radovljica, kjer so v prvi vrsti razpravljali o higiensko-tehnični zaščiti dela in težkih žrtvah in škodi, ki nastane vsled nesreč. Pri tem pa ne gre samo za varnost delavca, temveč tudi za člane družine ponesrečenec. Odgovornost za ogromne vsote, ki se izdajajo za podpore, bo padla zdaj tudi na kolektiv, kajti prav na okrajnem zasedanju so zavzeli stališče, da je za nesrečo direktno ali indirektno v obratu nekdo vedno kriv. Vzemimo samo primer zadnje nedeljske nesreče. Krivec je vsekakor tisti, ki je naložil pločevino na platon, namesto na voz. Naš DS bo moral v tem pogledu zavzeti novo pot, saj 10 smrtnih žrtev v nekaj mesecih o tem jasno priča. Pozdraviti je zamisel, da bi mesto varnostnega tehnika zavzel inženir, ki bi ne bil podrejen tehnični liniji, temveč direktno DS in UO. Jasno pa je, da je treba uvesti stroge kazni za vse tiste, ki ne upoštevajo varnostnih predpisov ali ne uporabljajo zaščitnih sredstev. Naš cilj mora biti stalno izboljševanje higiensko-tehnične zaščite po najmodernejših vidikih. Denar za to izdan, ne bo zavržen.

O tem je spregovoril tudi tov. Mlakar, ki je naglasil, da šele sedaj, ko je toliko žrtev, resneje pristopamo k temu vprašanju. Z ukinitvijo referenta za zaščito in referentov po obratih je skrb za to prevzel DS, ki pa ni tega ob vsem svojem delu zmogel. Po drugi strani pa tudi tempo dela in pospešena graditev novih objektov povzročata marsikakšno nesrečo, k temu pa prištejmo še stare in vtesnjene objekte. Če bi bila naša tovarna nova in moderna, bi prav gotovo ne bilo toliko nezgod in lahko smo prepričani, da se bo z zgraditvijo novih modernih objektov zmanjšal procent nezgod. Vsi problemi higiensko-tehnične zaščite v naši tovarni so nam v glavnem jasni, potreben nam je le denar in delovna sila, da se tudi izvedejo.

V nadaljnji diskusiji je bil iznešen predlog, da bi se uvedla tudi obvezna predavanja o higiensko-tehnični zaščiti dela po obratih. Tako bi bil res vsak seznanjen z nevarnostmi pri delu in o nalogah in pomenu zaščite dela. Obravnaval se je tudi prometni oddelek, kot glavni povzročitelj številnih nesreč. Republiška komisija je ugotovila, da se po podjetju z vlaki prehitro vozi; voziti bi se moralo le korakoma. Toda naše delo zahteva hitre izvršitve, zato ni mogoče pristati na tako zahtevo. Razumljivo pa je, da bi morali vsi člani prav zato na vseh prometnih napravah in prehodih sami posvečati več pozornosti za svojo osebno varnost.

Važno vprašanje je tudi zdravje našega delovnega človeka. Tudi glede tega moramo še veliko narediti, saj nam to dokazujejo številna bolovanja. Pomanjkanja zaščitnih sredstev, mrzli in vlažni delovni

prostori, zlasti pisarne in premajhna kapaciteta parne centrale, ki ne more zadostiti v potrebni meri potrebe po vroči vodi za kopanje in umivanje, so problemi, ki jih je treba takoj rešiti. Tudi ureditev naše ambulante je problem zase. Pod kakšnimi pogoji delajo naši obrati naj služi primer elektro delavnice, ki nima svojega stranišča, 108 zaposlenih delavcev pa ima samo 40 omaric za orodje. Izgledi za primernejše prostore pa so zelo slabi. Po vsem tem je jasno, da je glede tega položaj v naši tovarni zelo težak, toda je le prehodnega značaja, saj se bo z zaključitvijo del kapitalne izgradnje in preselitvijo predelovalnih obratov v nove objekte položaj prav gotovo izboljšal. Z dobro voljo in razumevanjem, kar dokazuje zlasti martinarna, ki nenehno obračuje pod težkimi pogoji in za kar gre vsa zahvala njenemu tehničnemu vodstvu in mojstrom, bomo

premostili vse težave. Po vsem tem pa je jasno razvidno, da je treba le finančnih sredstev, s katerimi bomo dopolnili in izboljšali naše varnostne naprave in pri tem dali tudi vso vsestransko pomoč našim organom delovne zaščite.

Tov. Odlazek je pojasnil še nezgode v zadnjem času v valjarni 2200, ki jih povzroča pri tankem valjanju stisnjena voda, ki iztrga majhen kosček pločevine, da s silo odleti. To so takozvani vodni streli. Valjavec se proti temu lahko zavaruje samo z azbestno obleko, kar pa je zvezano z velikimi stroški. Vzroke tovrstnih nezgod nenehno zasledujemo. V zvezi z nesrečo v martinarni pripomnim, da pač po vsem svetu nalagajo pločevino na platone, nesrečo pa je zakrivil nesrečen slučaj.

(Nadaljevanje na 6. strani spodaj)

Rezultati naše proizvodnje v septembru 1952

IZVRŠITEV SKUPNE PROIZVODNJE ZA MESEC SEPTEMBER 1952 V %

	na osnovni plan		na operativ. plan	
	količina	vrednost	količina	vredn.
Plavž	114		99	
Martinarna	98.3		105.5	
Elektro peč	83.9		96.7	
Siva livarna	79		141	
Jeklo livarna	69.4		69.4	
Težka proga	93.5		88.2	
Lahka proga	77		77	
Žična valjarna	114.1		88.5	
Valjarna 2400	114.1		114.1	
Valjarna 2200	105.8		105.8	
Valjarna 1300	103.1		103.1	
Pocinkana pločevina	123.2	121.5	123.2	121.5
Hladna valjarna	87.6		87.6	
Pocinkovalnica	195.2		84.6	83.4
Cevarna varil.	113		104	
Cevarna vlačil.	173		126	
Cevarna posvinčeval.	113		111	
Žičarna	87		86	
Pocinkoval. žice	108.9	107	87.6	91
Žebeljarna	89	87.3	103	104
Varilna žica	101		101	
Jeklovlek	105.5		105.5	
Opekarna	94		91.1	
Suma A	100	98.6	98	97
Kisik	108.2		108	
Acetylen	96.3		96.3	
Katran	190		181.1	
Energija	102.3		102.3	
Apnenica	83.9		83.9	
Kamnelom	95.1		95.1	
Suma B	103.1		103.1	
Suma A + B	98.6		97	
Izvršitev v %				
po vrednosti	99.3		97.6	
po asortimanu	94.9		93.1	

IZVRŠITEV SKUPNE PROIZVODNJE OD JANUARJA DO SEPTEMBRA 1952 V %

	na osnovni plan		na operativ. plan	
	količina	vrednost	količina	vredn.
Plavž	111		100	
Martinarna	99		104	
Elektro peč	86.8		92	
Siva livarna	77.6		97	
Jeklo livarna	84.5		84.3	
Težka proga	94.4		92.8	
Lahka proga	97.1		95	
Žična valjarna	99.6		90	
Valjarna 2400	88.5		92.4	
Valjarna 2200	101.6		104	
Valjarna 1300	97.4		97.4	
Pocinkana pločevina	106	104.1	102.1	101.1
Hladna valjarna	92.5		92.1	
Posvinčevalnica	91.8	96.5	77.5	79
Cevarna varil.	98.2		100	
Cevarna vlačil.	143.3		131.1	
Cevarna posvinčeval.	93.4		98.4	
Žičarna	88.8		88.4	
Pocinkoval. žice	100	97.6	100.9	100
Žebeljarna	96	95.3	96.1	96
Varilna žica	74.7		74	
Jeklovlek	105.1		103	
Opekarna	100		99.5	
Suma A	98.9	97	98	97
Kisik	107.5		107.5	
Acetylen	80.4		85.5	
Katran	152.8		148.9	
Energija	95.9		100.9	
Apnenica	84.4		84.4	
Kamnelom	91.5		91.5	
Suma B	—	98	—	101
Skupaj suma A + B	—	97	—	96.7
Izvršitev v %				
po vrednosti		97.4		97
po asortimanu		96		95.5

V Ljubljani je zasedal Republiški sindikalni aktiv

V začetku oktobra je bilo v Domu sindikatov v Ljubljani važno posvetovanje, ki se ga je udeležilo nad 250 odbornikov sindikalnih organizacij iz vse Slovenije.

Na posvetovanju so razpravljali o vlogi sindikata kot najmočnejše delavske organizacije v naši državi. O uspehih kakor tudi pomanjkljivostih pri delu naših sindikalnih organizacij je v uvodnih besedah govoril predsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije tov. Janko Rudolf.

Med drugim so na omenjenem posvetovanju ugotovili, da mnogokje ne razumejo vloge in dela sindikalne organizacije v današnjem času. Posebno velja to spričo ustanovljanja DS in sedaj delavskih prosvetnih društev Svobod, ker so nekateri ljudje mnenja, da sindikalna organizacija s tem izgublja na svoji avtoritativnosti in tako po njihovem mnenju ne bi imela več toliko dela kakor doslej. Ta skrb je popolnoma odveč in tudi nepotrebna, kajti sindikalne organizacije imajo toliko nalog, da jih dostikrat le s težavo opravljajo.

V nadaljevanju zborovanja so grajali takozvani ozki sindikalni praktikizem, ki se je v nekaterih sindikalnih organizacijah in kolektivih utrdil. Sindikalne organizacije dostikrat delajo in sklepajo o problemih ne da bi o tem obvestile svoje članstvo. Takšno delo ima čestokrat slabe posledice. Navadno se dogajajo takšni primeri povsod tam, kjer še vedno niso odpravili profesionalizma in obstojajo takozvani poklicni odborniki, ki vse premalo skrbijo za pridobivanje svojega članstva za izvedbo te ali one akcije ali naloge. Spričo takšnih ugotovitev je vsekakor potrebno, da se zmanjša število poklicnih odbornikov, preusmeriti pa bo treba tudi delo raznih strokovnih zvez in sicer tako, da ne bo njihovo delo več operativno kakor doslej, temveč bodo njihovi od-

bori, kakor tudi Centralni odbor dajali naloge in smernice svojim organizacijam na kongresih in plenarnih.

Tov. Janko Rudolf je zelo obširno obravnaval problem sodelovanja sindikatov pri komunalni dejavnosti. Tu gre predvsem za vlogo naših sindikatov v delavskih demokratičnih organih. O kakšnem sodelovanju sindikatov v organih ljudske oblasti, dalje v gospodarskem in prosvetnem življenju ne more biti govora, pač pa je potrebno, da delavci sami odločajo in sodelujejo pri delu teh organov.

Po uvodnem referatu tovariša Janka Rudolfa se je razvila živahna diskusija, delegati odnosno diskutanti iz vse Slovenije pa so načeli vrsto zelo važnih in pomembnih problemov.

Tov. Šturm je med drugim razpravljal o higien-sko-tehnični zaščiti, o preprečevanju smrtnih nesreč in obratnih nezgod, ki se množijo iz dneva v dan. V mnogih kolektivih, med njimi tudi v našem železarskem na Jesenicah, so takšne nesreče le prepogostokrat vzrok malomarnosti in neodgovornosti vodstev podjetja ali obratov, pa tudi sindikalna organizacija temu zelo važnemu vprašanju ne posveča zadostne skrbi in pozornosti.

Med važnimi problemi, ki so jih obravnavali na tem zasedanju je treba zlasti omeniti tudi vsa druga socialna vprašanja in problem naših strokovnih šol in vajencev. O tem je govoril član Republiškega sveta ZSS tov. Česne, ki je poudaril, da smo marsikje zanemarili važnost in pomen vzgoje potrebnega strokovnega kadra in, da bo v bodoče treba več sodelovanja sindikalne organizacije z mladinskimi aktivimi.

Večina diskutantov pa je obravnavala odnos sindikalnih organizacij do Delavskih svetov in neupravičeno odpuščanje delavcev in delavk iz nekaterih podjetij v Sloveniji. V mnogih primerih so obravnavali zlasti slab odnos direktorjev podjetij, ki še vedno ne morejo ali nočejo razumeti zakona o upravljanja podjetij po delovnih kolektivih. To zlasti velja za nekatera podjetja v Kranju in Črnomlju, kjer direktorji nastopajo oblastno, njihovo obnašanje in odnos do delavcev pa je močno podobno odnosu delodajalcev v kapitalistični dobi.

Poleg omenjenega so obravnavali tudi sestavljanje tarifnih pravilnikov in vprašanje nadurnega dela, pri katerem so ugotovili, da se nadurno delo v nekaterih podjetjih previsoko plačuje, tako da bo treba v bližnji bodočnosti nadurne zaslužke omejiti na nek minimum.

Sindikalni republiški aktiv je bil vsekakor zelo važnega pomena za delo sindikalnih organizacij v podjetjih in ustanovah. Prepričani smo, da bodo takšni sindikalni aktivimi in posvetovanja v bodoče samo koristila in pospešila dejavnost tako Mestnih in Okrajnih sindikalnih svetov, kakor tudi sindikalnih podružnic v delovnih kolektivih.

Edo Žagar

(Nadaljevanje s 5. strani)

Člani DS so se na kratko pogovorili še o načrtu nadvoza pri martinarni, nabavi zaščitnih oblek, možnosti dohoda delavcev iz Podmežaklje v tovarno pri vходу pri apnenci in o potrebi izkušenega zdravnika za martinarno in Javornik.

Ob zaključku zasedanja DS je spregovoril še tov. glavni direktor in podčrtal z ozirom na letošnjo sušo strogo štednjo, ki v polni meri velja tudi za naše podjetje. Strogo je treba paziti, da se material ne bo razmetaval in v zvezi s tem bodo izdelani ostri predpisi in navodila. Dolžnost nas vseh in celotnega kolektiva je, da temu vprašanju posveča vso pažnjo in vse nepravilnosti že v kali zatire. Naš izvoz je zaradi suše zelo omejen, uvoz pa nezmanjšan, zato nam povzroča velike težave. Nujno potrebno je, da na svojih delovnih mestih najskrbnejše čuvamo vse aparate in stroje, ki so nam potrebni in nujni za produkcijo, saj smo za nabavo novih, kakor tudi vseh ostalih strojev vezani le na lastna sredstva in naše lastno skupno gospodarstvo.

MODERNE TOPLO IN HLADNO VALJARNE

Toplo valjane trakove, dobavljene iz valjarn v Kindbergu, skladiščijo na prostornem prostem skladišču, ki je opremljeno z žerjavom, ki obseže delovno polje 100×20 m.

Za proces proizvodnje v tej novi hladno valjarni služijo sledeče naprave:

1. Naprava za varjenje toplo valjanih trakov v kolobarje do teže 1000 kg kot smo že zgoraj navedli. Toplo valjani trakovi imajo 300 m širine in 3 mm debeline ter so valjani v tolerancah $+ 0.2$ in $- 0.0$ mm.

Naprava je v mehanskem oziru dovršeno zgrajena in automatizirana tako, da izvrši naslednje mehanizirane delovne postopke:

a) odvijanje toplo valjanega kolobarja za varjenje;

b) istočasno ravnanje toplo valjanega traku;

c) odrezovanje traku in pripravo za varjenje obih odrezanih koncev;

d) zavarjenje trakov z varilno napravo »Ellira«, ki vari avtomatično električno z dodajanjem varilne žice;

e) s posebnim zgornjim in spodnjim nožem se varilni šiv avtomatično strojno odreže po zavarjenju tako, da je varjeno mesto iste debeline kot toplo valjani trak;

f) ponovno navijanje kolobarja do teže 1000 kg.

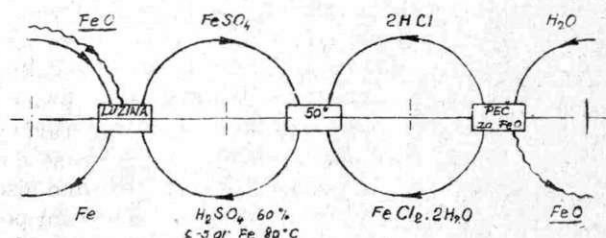
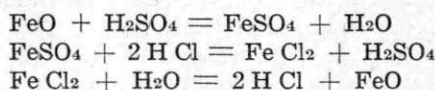
2. Po zavarjenju pridejo kolobarji v lužilnico. Sistem luženja je od firme Ruthner-Wien, takozvana »Trommelbeize«. Kolobarji, ki jih pred luženjem ne grbamo, se lužijo eden po eden v posebnih lužilnih bobnih. Vloženi kolobar se v bobnu vrti enkrat na eno, drugič na drugo stran in se pri tem vedno delno odvija, da ima lužina povsod enakomeren pristop. Lužilnica je opremljena z 2 kadama za lužino, z 2 za izpiranje (v eni kadi je topla voda, v drugi hladna), eno neutralizacijsko ladjo in dvema sušilnim kadama. Kadi za lužino so iz macesnovega lesa in so obložene s svincem. Kadi za izpiranje in neutralizacijo so lesene, medtem ko sta kadi za sušenje iz pločevine. Žveplena kislina ima 60°C in je vskladiščena v dveh kotlih prostornine 48 m^3 . Lužini dodajajo štedilno lužino »Rodine« za luženje navadnega SM jekla, medtem ko za luženje kvalitetnih jeklenih trakov uporabljajo »dr. Vogel« štedilno lužilo. Za segrevanje lužine uporabljajo paro, ki jo proizvaja poseben parni kotel s kapaciteto 500 kg/h in pritiskom 3 atm . Kapaciteta lužilnice je pri eno izmanskem obratovanju 500 ton/mesečno . Ta kapaciteta trenutno še ni izkoriščena, ker je tek žerjava v lužilnici zelo počasen in delo na 2 izmeni.

Princip luženja je ta, da vložimo 1 kolobar od 1000 kg teže v posebni bobn za luženje. Sedaj postavimo s pomočjo žerjava bobn v lužilno kad in se tako vloženi bobn priključi posebni vrtilni napravi, ki vrti bobn enkrat v eni in nato zopet v drugi smeri. Ta proces vrtenja traja v lužilnih kadah 2 minuti in kolobar je izlužen.

Sedaj prenese žerjav bobn v kadi za izpiranje, kjer se izpirajo kolobarji v topli in hladni vodi. Po izvršenem izpiranju se kolobarji potope v kad za neutralizacijo, ki se izvrši s posebno emulzijo, ne pa v apnenem mleku. Z isto emulzijo se tudi pri valjanju mažejo trakovi. Nato emulzijo odcedimo v koritu lužilnice in tako še moker trak vzamejo iz bobna ali pa ga predhodno osuše. Na ta način je trak za hladno valjanje pripravljen.

Lužilni bobni so iz pomirjenega SM jekla z 0.08 do 0.10 C in $0.07\text{ P} + \text{S}$. Vsa konstrukcija bobna je premazana z »Vinidurjem« in tako konzerviran bobn izdrži tudi dobo 18 mesecev.

V gradnji je naprava za pridobivanje žveplene kisline in železnega oksida v posebnem prostoru pod lužilnico. Ta naprava sloni na principu sledečega kemičnega procesa:

Naprava je praktično preizkušena, patent tvrdke Ruthner Wien, in se bo gradila v bližnji bodočnosti tudi pri naši novi lužilnici predelovalnih obratov. S tem bomo končno rešili problem zastrupljanja Save z odpadnimi lužinami.

Izluženi kolobarji se s pomočjo posebnih prevoznih vozičkov, opremljenih z bencinskim motorjem, iz lužilnice transportirajo k valjnim strojem hladno valjarne. Tu se tehtajo na tehtnici za 5000 kilogramov tvrdke Schember.

Glede lužilnice naj omenim še to, da je opisani način luženja eden najbolj izpopolnjenih. Delo je lahko, ker se plini ne razvijajo niti v letnem niti v zimskem času. Vso lužilnico poslužujeta 2 moža na eno izmeno in dosežata zgoraj navedeno proizvodnjo brez posebnih naporov.

3. Hladno valjarna sestoji iz:

a) enega nereverzirnega kvarto stroja, ki v enem do treh vtikov predvalja lužene toplo valjane trakove. Hitrost valjanja je 180 m/min , kar se trenutno še ne izkorišča.

b) enega reverzirnega kvarto stroja za končno valjanje predvaljanih trakov. Hitrost valjanja je 360 m/min in se tudi še ne izkorišča.

c) enega duo nereverzirnega stroja za egalizacijo (ojačevalni stroj, Skin-Pass), ki služi za ojačevanje hladno valjanih trakov po žarjenju.

Navedene valjčne stroje je dobavila firma Lewis Foundry & Machine Comp. Pittsburgh, ZDA.

Za dopolnitev teh naprav bodo prenesli iz Kindberga še dva valjčna stroja, ki sta bila zgrajena po letu 1945 v Zeltwegu.

Za pogon valjčnih strojev se uporabljajo elektromotorji na istosmerni tok, ker je zahtevana velika regulacija najrazličnejših hitrosti valjanja. Vrtilni tok se v podpostaji transformira v istosmerne z Ward-Leonard napravo, ki se nahaja v posebnem prostoru prizidka glavne dvorane. Tu se nahajajo tudi vse ostale stikalne naprave. Vse električne naprave za obrat je dobavila tvrdka Elin-Weitz.

Med prvim in drugim kvarto strojem se nahaja v podzemlju (8 × 10 m) naprava za hlajenje in čiščenje olja ter emulzije. Čistilne in hladilne naprave so opremljene s črpalkami in filtri v posebnih posodah. Celotna naprava je popolnoma avtomatizirana. Ležaji valjčnih strojev so specialni konični drsalni ležaji »Morgiol«, katerim se mora dovajati olje pod pritiskom 24 atm. in ustrezajoče temperature. Naprava je v celoti tako avtomatizirana, da valjavec stroja ne more staviti v pogon, dokler nimata olje in emulzija ustrezajoče temperature in pritiska, potrebnega pri valjanju.

4. Za žarjenje hladno valjanih trakov uporabljajo tri kontinuirne žarilne peči, od katerih ima ena koristno širino 800 mm, a drugi dve po 1200 mm. Poleg teh so še tri okrogle jamske peči za žarjenje v kotlih. Žarjenje se vrši v atmosferi zaščitnega plina, ki ga proizvajajo v malih generatorjih za kurjenje z bukovim lesom. (Princip auto-generatorja in je tudi skoro iste velikosti.) Kontinuirne peči je dobavila tvrdka EWB ing. Ebner Linz, medtem ko je okrogle jamske peči za žarjenje v kotlih dobavila tvrdka »Uniterm«. Potrošnja energije je 180—190 kWh/1 tono. Teža šarže okroglih jamskih peči za žarjenje v kotlih pa je 1200 kg.

Za rezanje hladno valjanih širokih trakov na razne komercialne ožje dimenzije služijo krožne škarje (Slitter).

Poleg tega obstoja tudi možnost rezanja trakov na maksimalno 4 m dolžine. Stroj istočasno odreže in poravnava trak.

5. Za navijanje odpadkov služi posebna navijalna naprava, ki je podobna naši v predelovalnih obratih.

Brušenje in poliranje valjev se vrši na brusilnem stroju, ki ga je dobavila tvrdka »Cincinnati« ZDA.

6. Za stalno kontrolo obrata služijo naslednje preizkuševalne naprave, ki se nahajajo v posebnem prostoru na koncu glavne dvorane in to:

- 1 univerzalni preizkusni stroj Losenhausen,
- 1 aparat za preizkušanje globokega vleka po principu Erichsen na komprimirano olje tvrdke Amsler,
- 1 aparat za določanje ogljika.

Poleg tega je še več manjših laboratorijskih pripomočkov, ki so moderni hladno valjarni potrebni.

Adjustirani material v kolobarjih ovijajo s posebnim papirjem na zavijalnem stroju tvrdke Tegt-

mayer. Za odtehtavanje tako pripravljenega materiala imajo dvojne tehtnice po 2000 kg. Za odvoz in dovoz služi normalni industrijski tir. Pri izvajanju te novogradnje, ki je tehnično dovršena, so polagali mnogo pažnje na izgradnjo sanitarnih naprav.

Opisali smo s tem dvojne obrate v Avstriji, ki sta bila v zadnjem času stavljena v pogon. Pri vseh napravah so upoštevana nova načela, ki služijo izboljšanju procesa v proizvodnji težke industrije.

Vse delo se vrši v znamenju racionalizacije. Zato moramo tudi mi storiti vse, da ne zaostanemo za njimi. Naloga nas vseh je, da prehitimo naše sosede in ustvarimo svojo lastno industrijo in s tem dvignemo standard delovnega ljudstva Jugoslavije. Tako nam bo vedno lažje premagovati vse napore pri izgradnji socializma. Ing. Ervin Perne

Opozorilo

Upravni odbor Železarne Jesenice sprejema vedno več vlog in prošenj, ki spadajo le v pristojnost posameznih oddelkov, referatov in obratov in tako ovirajo redno in obsežno delo samega Upravnega odbora. Vlagatelji s tem samo dokazujejo, da ne poznajo vodstvenih dolžnosti in kompetene Upravnega odbora, kar jim ne dela časti, če upoštevamo dejstvo, da traja delavsko samoupravljanje podjetij že nad 2 leti.

Ali naj Upravni odbor rešuje prošnje za sprejem na delo, ko je vsakomur znano, da obstoja v podjetju zato posebni sprejemni oddelek?

Ali naj Upravni odbor rešuje prošnje za nabavo materiala, čeprav imamo v podjetju posebni prodajni oddelek, ki se bavi s takimi vprašanji?

Ali naj Upravni odbor dodeljuje stanovanja, čeprav imamo za to poseben referat komunalnega oddelka, ki je v stalni povezavi s stanovanjskim organom pri LOMO Jesenice.

Ali naj Upravni odbor spreminja avtobusni vozni red za 5 minut, kakor se je v zadnjem času glasila neka vloga na Upravni odbor?

V tem smislu bi lahko navedli še številne primere, ki ne spadajo v pristojnost dela Upravnega odbora, in ki zato zavirajo njegovo redno poslovanje.

Zavedajmo se, da je Upravni odbor tisti organ delavskega samoupravljanja, ki vodi podjetje in sprejema tozadevne konkretne sklepe. Ti sklepi se seveda tičejo vodstva podjetja, pravičnega poslovanja podjetja, izboljšanja organizacije podjetja, pospeševanja proizvodnje, povečanja storilnosti dela in druge vodstvene probleme.

Načelne sklepe Upravnega odbora izvaja direktor podjetja preko oddelkov in referatov, katerih dolžnost je na drugi strani, da predlagajo načelne probleme v odobritev Upravnemu odboru.

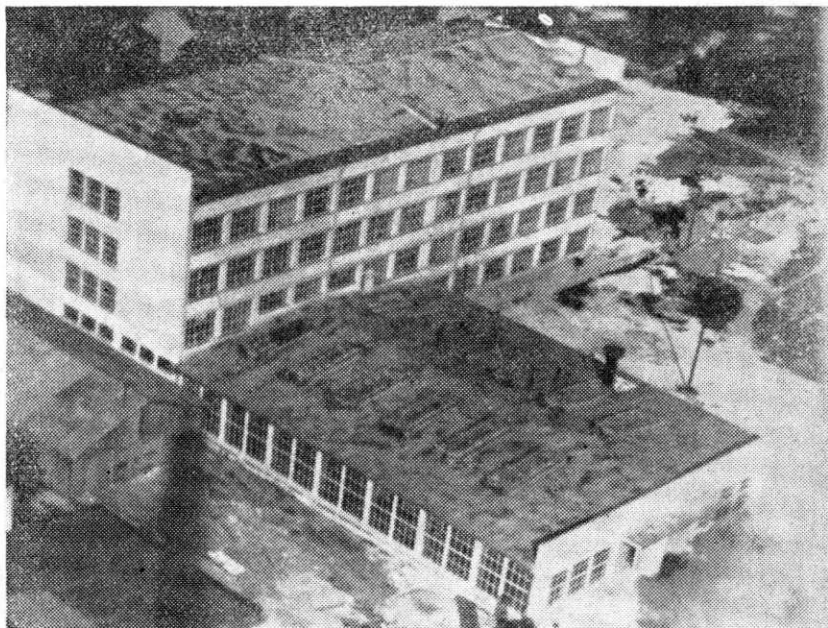
Zavedajmo se vsi važnosti in nalog delavskega samoupravljanja podjetij in svoje malenkostne želje in prošnje pošiljajmo pristojnim referentom, ki jih bodo mogli rešiti v okviru lastne pristojnosti.

Upravni odbor Železarne Jesenice

Naše šole so ponovno oživele

Posnetek metalurške šole
z vrha novega dimnika

Foto: Tratnik

S septembrom mesecem so se odprla tudi šolska vrata Metalurške industrijske šole in Metalurškega delavskega tehnikuma na Jesenicah. Učenci so se povrnili s počitniškega življenja, ki je bil v glavnem posvečen letnemu oddihu in praktičnemu delu v Železarni. K knjigam so se povrnili polni svežih sil in volje do nadaljnjega učenja. Eni so se vrnili v šolo z udarnišskimi značkami, drugi z zavestjo, da so s praktičnim delom v počitnicah koristili skupnosti in sebi in tretji, da so pri bivanju v Zapadni Nemčiji pridobili mnogo, kar jim bo ne le v šoli, temveč tudi v ostalem življenju koristilo. Vse, kar so doživeli v šolskih počitnicah koristnega, hočejo izrabiti pri šolskem pouku, ki zahteva naporov in marljivosti. Delo se je začelo resno. Dober začetek pa je osnova za uspehe vsega šolskega leta.

Metalurško industrijsko šolo obiskuje v letošnjem šolskem letu 272 učencev, od teh 65 novincev, ki obiskujejo prve razrede in se žele izučiti v kvalificirane delavce metalurške stroke. Možnost izbire pri sprejemu novih učencev je dvignila jeseniško Metalurško industrijsko šolo na zaželeno višino in ji je s pomočjo izbranega učiteljskega zbora zopet omogočeno vzgajati kar najboljše strokovnjake, potrebne jeseniški železarni. Poleg resnega pričetka učenja so pokazali učenci te šole z letošnjim šolskim letom viden uspeh pri urejevanju zemljišča šolskega poslopja. Sami bodo preuredili prostor v lep park. Zravnali so hribovito zemljišče, sezidali oporni zid in izkopali globok jarek za napeljavo električne, vodne, parne in plinske energije iz železarne v šolo. Učenci jeseniške Metalurške šole se uvrščajo med tiste, katerih učni uspehi postajajo zadovoljivi in priznanja vredni in katerih splošna pridnost koristi naši skupnosti.

Jeseniški delavski tehnikum, ki deluje na Jesenicah že peto šolsko leto, z letošnjim šolskim letom z oz. na novo uredbo o strokovnih šolah, ni sprejel

kandidatov v prvi razred in se sukcesivno ukinja. Obstoja le II., III. in IV. razred, ki bo dal z letošnjim šolskim letom druge absolvente, t. j. diplomirane tehnike tega zavoda. Izbrani obiskovalci šole ter priznan predavateljski zbor, sestoječ se iz najboljših strokovnjakov jeseniške železarne in profesorjev jeseniške gimnazije, omogočajo, da se je povzpela šola na priznano višino srednjih strokovnih šol, njeni absolventi pa so priznani mojstri svojega dela v jeseniški železarni in tudi ostalih metalurških podjetjih.

Z novo uredbo o strokovnih šolah bosta prišli jeseniška Metalurška industrijska šola in jeseniški delavski tehnikum z novim letom v sklop Železarne Jesenice, kar je vsekakor velikega pomena za nadaljno še uspešnejše delovanje omenjenih šol. Delavski svet, upravni odbor in direkcija Železarne so obljubili šolama vso materialno in moralno pomoč, kar je največji garant za bodoče uspešno delo.

Poleg omenjenih šol so bili z letošnjim šolskim letom v Železarni Jesenice organizirani tudi številni tečaji za splošno in strokovno izpopolnitev članov kolektiva. Obiskovalci tečajev imajo možnost in pravico polaganja raznih izpitov splošnega in strokovnega značaja, kakor tudi izpitov za višje nazive delavcev. Od splošnih tečajev so omembe vredni jezikovni tečaji za angleščino in nemščino, kakor tudi ekonomski in tehniški tečaji, ki trajajo skozi vse šolsko leto. Organizirani pa so tudi krajši tečaji za žerjavovodje, za valjavce v tolerancah, za kurjače plinskih generatorjev, za ogrevalce valjčnih peči in normalizerje, za livarje in drugi. Člani delovnega kolektiva jeseniške železarne pa se žal vse premalo zavedajo vrednosti teh tečajev in skrbi uprave podjetja za njihov splošni in strokovni dvig, ker obiskovanje tečajev ni tako, kakršno bi moralo biti. Krivdo za maloštevilen obisk tečajev nosijo tudi obratovodje in šefi posameznih oddelkov, katerih

dolžnost bi bila vplivati na vse svoje delavstvo, da se stalno splošno in strokovno izpopolnjujejo, kar jim v največji meri omogočajo prav ti številni tečaji.

Učiti se pridno pomeni učiti se redno, vzgajati se v duhu discipline, ki omogoča, da postane učenje lahko in koristno za poedinca in s tem za vso skupnost. Kakor naša ljudska oblast ima tudi Železarna Jesenice velike interese za čim boljše šolanje učen-

cev njenih šol in ostalih članov kolektiva. Te interese smo dolžni uresničevati v skladu z razvojem Železarne Jesenice in naše socialistične graditve sploh. Vedno in povsod moramo skrbeti, da se bodo člani našega delovnega kolektiva strokovno čim bolj izpopolnjevali in usposabljali za naloge, ki jih čakajo pri vse večjem in kvalitetnejšem obratovanju naše Železarne, pa tudi drugih tovarn. Ulaga Polde

Problem Tehniškega muzeja, Ruardove graščine in cerkve na Stari Savi

Ruardova graščina na Stari Savi
— bodoči Tehniški muzej

Upravni odbor Tehniškega muzeja na Jesenicah je dne 4. 10. t. l. prejel od direktorije Železarne Jesenice dopis, v katerem je med drugim rečeno, da dobi tehniški muzej na Jesenicahčasne prostore v cerkvi na Savi, ki je last Železarne Jesenice.

Upravni odbor Tehniškega muzeja na Jesenicah je o tem dopisu razpravljajal na svoji seji dne 6. 10. t. l. in zavzel stališče, da cerkev na Savi ni primerna niti za Tehniški muzej, niti za muzej narodno osvobodilne borbe, pač pa za cerkveno-umetnostni muzej. Pod silo razmer pa bo na balkonu te cerkvečasno deponiral zbrane muzejske predmete, ki so razstavljeni v telovadnici osnovne šole na Jesenicah, ki jo pa mora upravni odbor tehniškega muzeja nemudoma izprazniti, ker je streha telovadnice nujno potrebna temeljite obnovitve. Po obnovitvi pa bo telovadnica zopet služila za telesno vzgojo in razvedrilo šolske mladine.

Shranitev zbranih muzejskih predmetov v zgornjih prostorih cerkve na Savi je torej lečasna in zasilna rešitev možnosti nadaljnjega delovanja in obstoja tehniškega muzeja na Jesenicah, katerega upravni odbor je zaradi velikega števila zbranih predmetov in brez primernih prostorov zašel v velike težave.

Ruardova graščina in cerkev na Savi spadata pod zakon o varstvu zgodovinskih in kulturnih spomenikov. Upravni odbor Tehniškega muzeja na Jesenicah se je na ta zakon vedno skliceval. Če tega

varstva ne bi bilo, bi verjetno obe stavbi porušili zaradi razširitve Železarne na ta okoliš.

Upravni odbor Tehniškega muzeja na Jesenicah se nikoli ni potegoval za prostore v cerkvi na Savi, pač pa se je potegoval za prostore v Ruardovi graščini, ki mu jih je glavni direktor Železarne Jesenice tov. Viktor Ropret že pred enim letom obljubil. Prostori v tej veliki zgodovinski stavbi so za Tehniški muzej in muzej narodno osvobodilne borbe najbolj primerni. Za pridobitev teh prostorov se bosta odbora Tehniškega muzeja in Zveze borcev NOV za ustanovitev muzeja narodno osvobodilne borbe tudi v bodoče vztrajno borila.

Upravni odbor Tehniškega muzeja Jesenice je v dveh letih nabral po Gorenjskem zgodovinskih predmetov za tri velike razstavne dvorane. Že prvo razstavo o nastanku in razvoju železarstva na Gorenjskem, ki je bila otvorjena 26. 4. 1951 v telovadnici osnovne šole na Jesenicah je v prvih 14 dneh obiskalo okoli 6000 oseb. Pozneje so si jo ogledali gospodarstveniki, politiki in zgodovinarji iz raznih delov države in tudi iz sosednjih držav, med njimi tudi skupina Slovencev iz Amerike.

V letu 1954 bo Železarna Jesenice praznovala 85 letnico svojeg obstoja. Za to obletnico pripravljajo gospodarstveniki in zgodovinarji zajetno knjigo, ki bo v slikah in besedah prikazala nastanek in razvoj železarstva na Gorenjskem in gospodarski pomen Železarne Jesenice v lokalnem, republiškem in dr-

žavnem merilu. Ta zajetna knjiga bo imela še veliko večji pomen, če bi Tehniški muzej na Jesenicah mogel istočasno s predmeti dokumentirati železarsko ustvarjalnost in razvoj tehnike iz davne preteklosti do sedanjih dni in prikazati tudi rudarje in železarje, ki so v stoletjih z žulji in znojem ustvarjali to, kar danes imamo.

Če se bodo v doglednem času dobili primerni

prostori, bo v središču železarske tvornosti kmalu nastal muzej, ki bo v čast in ponos železarskim Jesenicam.

Tehniški muzej se da na Jesenicah urediti v nekaj mesecih, ali pa ga nikdar ne bo. Ljudje, ki so delali v Železarni nad 50 let in se z njo razvijali in zrasli so še tukaj. Železo naj se kuje dokler je vroče!

Sušnik Matija

Rommel kliče . . .

Gotovo bo vsak izmed bralcev presenečen nad priobčeno sliko. Morda bo kdo celo dejal, zakaj vlačimo staro, nagnusno šaro izza vojne na dan. Marsikdo se bo tudi spomnil časov, ko so ljudje v takšnih uniformah ropali, pobijali, požigali in selili po slovenski zemlji. Druge bo spomin morda popeljal v naše gozdove, kamor so — njega gospodarja — nagnale človeške zveri v teh uniformah.

Toda datum 14. 9. 1952 bo vsakogar prepričal, da lepak, ki je fotografiran, ni starejši kot dober mesec in izvira iz Zapadne Nemčije, kjer je nalepljen na vseh železniških postajah in drugih vidnih mestih.

Rommel, pod katerega firmo je bil sklican ta sestanek, je tudi nam dobro znan. Saj vemo, da je bil komandant Balkana v letu 1942 vse do pomladi

1943. Osebo je pripravljala in vodil večje akcije in ofenzive, ki naj bi uničile enote NOV in POJ. Do tu bi bilo navsezadnje še vse v redu. Toda edinice pod njegovo komando so uničile mnogo manj partizanov kot pa so pobile, poklale in postrelile brezmočnih otrok, žena in starcev. Za temi zločinskimi Rommelovimi hordami je ostajala samo smrt in ruševine požganih vasi.

Morda se bo zdelo komu vse to brezpomembno, kar dejansko koncem vseh koncev tudi je. Nas zbori takih rommelovskih veteranov gotovo ne morejo oplašiti. Nismo pa mogli preko tega, da so člani nemške skupine, ki je obiskala Jugoslavijo, objavili v septembrski številki svojega tovarniškega časopisa »Mitteilungsblatt der Westfallenhütte«, ki izhaja v Dortmundu, med drugim tudi to, da na obisko-

Še pomnimo . . .

... preseljevanje in izgnanstvo

...mučenje in pobijanje

valca v Jugoslaviji neprijetno učinkujejo slike naših vodilnih mož.

Mnenja smo, da je naš maršal Tito s svojimi sodelavci naredil za delavski razred Jugoslavije toliko, da tega danes še ne moremo v polni meri in pravilno oceniti. Gotovo pa je, da je za oči naprednega in socialistično usmerjenega človeka slika našega maršala vsekakor ljubša kot pa slika proslu-

...ropanje in požiganje

lega generalfeldmaršala, ki je pri mednarodnem odboru za vojne zločine na seznamu vojnih zločincev.

Po vsem tem se lahko samo vprašamo: ali bo imel nemški narod toliko sile in moči, da bo krenil po poti svojih velikih mož, kot so Goethe, Schiller in Heine? Ali pa bo v sebi spet oživel zverinsko miselnost »Herrenvolka«? Prvo je stvar nemškega naroda samega, drugo pa tudi stvar vsega miroljubnega sveta, ki v borbi proti vsaki agresiji in nadvladavi postaja vse večji in močnejši. Mi sami pa še pomnimo, ne samo gorja, ki ga nam je zadejal »Herrenvolk«, temveč tudi borbo in zmago nad njim!

pa tudi naše zmage in klavni poraz nadutega »Herrenvolka«

Podeljene so bile prve delovne knjižice

V soboto, 4. oktobra je komisija za delovne knjižice naše Železarne na slovesen način podelila prvih šest delovnih knjižic. Nove delovne knjižice so prejeli tovariši glavni direktor Ropret Viktor, predsednik Upravnega odbora Dolinar Maks, predsednik Delavskega sveta Jasnič Dante, sekretar TK KPS Labura Zvone, predsednik Tovarniškega odbora sindikata Škrlj Franc in naš poznani stari borec za

delavske pravice in ljudski poslanec Mlakar Janez. S podelitvijo delovnih knjižic kot prvim v naši železarni jim je bilo dano tudi priznanje za njihove napore in nenehno skrb na odgovornih mestih pri upravljanju naše tovarne in s tem pri graditvi socializma in naše lepše bodočnosti.

Delo komisije za delovne knjižice, ki je s tem dosegla tudi svoj prvi uspeh, teče v glavnem uspešno naprej in s pomočjo obratov in slehernega člana kolektiva bo kmalu imel vsak v rokah svojo delovno knjižico, ki predstavlja važen in edini dokument.

NOVE DELOVNE KNJIŽICE

OPOZORILO!

V zvezi z izdajanjem novih delovnih knjižic opozarjamo vse delavce na sledeče:

1. Delavci bodo svoje zaposlitve, za katere nimajo nikakih dokazil, dokazovali z zaslišanjem prič pri Zavodu za socialno zavarovanje na Jesenicah. Da se bo zasliševanje olajšalo, bo uslužbenec zavoda za socialno zavarovanje zasliševal 3 dni v tednu v železarni. Zasliševanje se bo vršilo na podlagi pisanih vlog. Vloge za zasliševanje prič naj vlagajo pri personalnih uslužbencih po obratih, ki jih bodo oddajali naprej.

2. Za zaposlitve po 1. 9. 1937, evidentirane pri Zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, naj prizadeti zahtevajo najprej izpiske iz evidence zavarovancev pri Zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, Miklošičeva c. 20 in od ostalih zavodov za socialno zavarovanje, ter naj šele potem dokazujejo zaposlitev s pričami.

3. Preden bodo delavcem in uslužbencem izdane nove delovne knjižice, bo prejel vsak delavec in uslužbenec, ki ni neprekinjeno zaposlen pri železarni Jesenice pisмено odločbo, na katero bo imel pravico pritožbe. V tej odločbi bodo posebej priznane zaposlitve do 31. XII. 1946, posebej zaposlitve po 1. I. 1947 do zadnje zaposlitve in ločeno čas prostovoljnega javnega dela. Ker zadnja zaposlitev v železarni še teče, ne more biti priznana v odločbi, temveč bo vpisana v delovno knjižico. Delovne dobe v odločbi so ločene iz razloga, ker se za prekinitve po 1. I. 1947, ki so daljše od enega leta, odbijajo prejšnje zaposlitve za dobo prekinitve, ki presega eno leto.

4. V odločbi ne bo izkazana doba, ki se dokazuje s pričami, niti doba prebita izven delovnega razmerja, ki se priznava za pokojnino (NOV, internacija, izseljenstvo, svetovna vojna itd.) in zaposlitve v inozemstvu, ker bo te dobe priznal Republiški zavod za socialno zavarovanje s posebnimi odločbami, na podlagi katerih se bo ta doba vnašala naknadno v nove delovne knjižice.

5. Ponovno opozarjamo na važnost zbiranja podatkov za nove delovne knjižice, da se bo izdaja pospešila in da bo naš kolektiv imel čimprej urejene delovne dokumente.

Komisija za izdajo delovnih knjižic

Lastna previdnost

je najboljša

varnostna naprava!

Pišete nam . . .

UREDNIŠTVU »ŽELEZARJA« - JESENICE

Prosimo, da v vašem listu objavite sledečo zahvalo dijakov IV. razreda gimnazije na Koroški Beli.

Za 5. oktober je bila napovedana proslava stoletnice rojstva slovenskega pisatelja Janka Kersnika na Brdu pri Domžalah. Skoraj nismo mogli verjeti, da bi mogli prisostvovati odkritju spominske plošče. Potrkali smo na srca naših kovinarjev in odprla so se. Dali so nam svoj avtobus, sindikalni odbor na Javorniku pa je primaknil nekaj tisočakov.

Želja je postala resnica, ko smo se v zgodnjem jutru vsi razigrani odpeljali. Mimogrede smo v Kranju pokukali v Prešernov gaj in počastili spomin dr. Franceta Prešerna in Simona Jenka. Na Brdu smo se ob razvalinah Kersnikovega gradu spomnili njegovih velikih zaslug za našo književnost. Okusno pripravljena razstava njegovih del je zelo poglobila naše literarno znanje.

Popoldne smo obiskali rojstni dom velikega Jugoslovana in pisatelja Maslja Podlimbarskega. Tudi ob rojstni hiši mnogo obetajočega pisatelja Andrejkovega Jožeta smo obstali. V Privojah smo obiskali dom pred 100 leti umrlega pesnika dr. Jakoba Zupana, Prešernovega prijatelja.

Iz Ljubljane nismo mogli, da ne bi obiskali razstave Hinka Smrekarja. Znova smo začutili gaus in srd do fašistov, ki so pred desetimi leti strli tuči to bogato življenje. Če ne bi videli, ne bi mogli verjeti, koliko more napraviti ena roka. Hinko Smrekar nam bo ostal vzor pridnosti, odkritosrčnosti in poguma.

Nepozabne vtise je na nas napravila tudi prekrasna pokrajina. Res je, da bomo domovino toliko bolj ljubili, čim bolj jo bomo poznali. Le kratko smo opisali ta izlet, da bi mogli povedati, kako poučen in lep je bil.

Pozabili ne bomo tovariša šoferja Karla Zaločarja. Previdno nas je vozil, skrbno čuval avtomobil, medtem, ko smo si mi ogledovali znamenitosti. Ljubeznivo je odgovarjal na vsa vprašanja. Sklenili smo, da vam bomo svojo hvaležnost dokazali s tem, da se bomo odslej še pridneje učili.

Za domovino s Titom — naprej!

Dijaki IV. razreda gimnazije

— * —

Dragi dijaki IV. razreda gimnazije na Kor. Beli! Z veseljem smo objavili vaš dopis in ga tako posredovali vsem našim kovinarjem, ki jim je tudi namenjen. Tudi mi vsi smo veseli, da je bil vaš izlet tako uspešen in lep. Prepričani smo, da vam bo samo koristil pri učenju in s tem pri vaši bodoči življenjski poti, ki vemo, da je in tudi mora biti posvečena rasti in boljši bodočnosti naše lepe domovine. Prav radi bomo še kaj več objavili o vašem življenju, učenju in delu, zato se potrudite in še kdaj oglasite.

Uredništvo »Železarja«

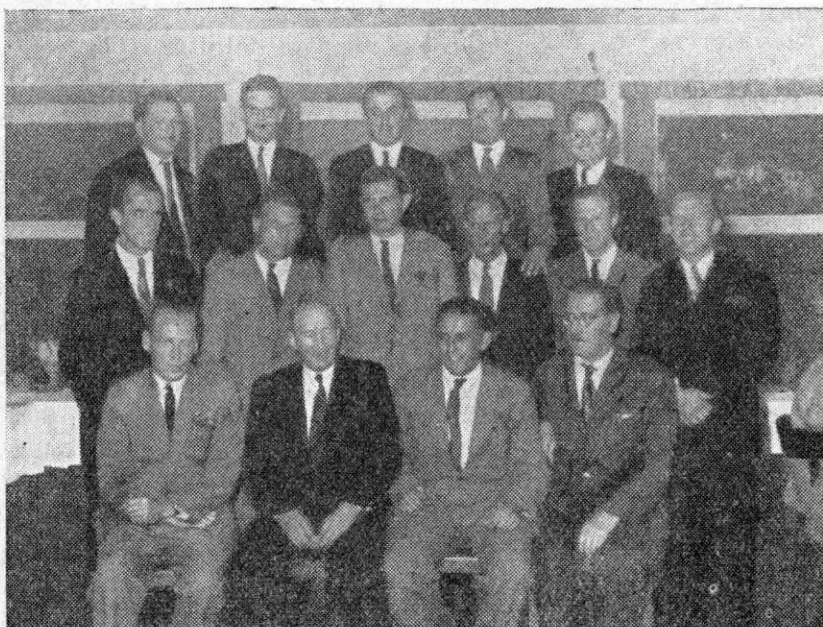
TRI TEDNE V APADNI NEMČIJI

»Želimo Vam srečno pot! Potujte z odprtimi očmi in ušesi. Kjerkoli boste potovali, zastopajte s častnim vedenjem narode svoje domovine. To potovanje naj Vas vpozna z življenjem in delom delavcev metalurške industrije v Zapadni Nemčiji, Vam samim pa naj bo sredstvo za širjenje obzorja in vsestranskega znanja.« S temi besedami so se od nas poslovili člani Tovarniškega odbora sindikata naše Železarne, ko smo pod vodstvom sekretarja CO metalurških delavcev tov. Franca Talarja 20. avgusta t.l. odpotovali v Nemčijo kot gostje že-

Tu na tem prelepem koščku slovenske zemlje so se borile partizanske čete pod vodstvom Narodnega heroja M. Verdnika - Tomaža. Vovkov Ivan in Ulčarjev Joža, ki sta se kot borca NOV sama borila v teh krajih, sta nam s pripovedovanjem raznih dogodkov iz borbe koroškega ljudstva za svobodo krajšala pot. Od Beljaka preko Visokih Tur do Badgasteina in dalje do Solnograda z električno železnico je bil najlepši del vožnje, ki je hitro minil. V Solnogradu so vstopili v vlak že nemški obmejni organi in tudi hitro opravili svoje

dimnikov in tovarniških naprav Düsseldorfa, Koelna, Essena in drugih svetovno znanih industrijskih mest. Vse do Dortmunda nas je spremljala ena sama industrijska pokrajina.

Zjutraj, 21. 8. t.l. smo ob 10. uri dopoldne prispeli v Dortmund, glavno mesto Westfalije. Na kolodvoru so nas pričakali delovni direktor železarne Westfallenhütte Arnold Berndsens, predsednik strokovne organizacije metalurških delavcev Schwendke Gustav in mnogo drugih. Manjkalo ni tudi urednika njihovega tovarniškega časopisa in fotoreporterja. Z avtobusom so nas odpeljali v tovarniško restavracijo in nam izrekli dobrodošlico. Odgovorila sta jim tov. Talar in Kuharič, nato pa so nam razkazali kuhinjo in menzo te restavracije, kjer se hrani 2000 ljudi. Seveda se vse kuha na električnih štedilnikih in vse je vzorno čisto in lepo rejeno. Po kosilu so nas odpeljali ob 3. uri popoldne v 200 km oddaljeno letoviško mestoce Winterberg z nadmorsko višino 800 m. Nastanili so nas v dveh hotelih in sicer 7 v hotelu Hessenhof, 8 pa v hotelu Brinkmann. Kraj sam je kot mnogo drugih v hriboviti pokrajini Sauerland poletno in zimsko letovišče za Westfalce. Manjkalo pa ni tudi številnih Amerikancev in Angležev. Kot vsi kraji v Sauerlandu je tudi Winterberg značilen po svoji arhitekturi. Hiše so zidane z vidnim lesenim ogradjem med opeko in so po zunanosti skoraj vse enake. Razlikuje jih samo velikost. Prekrite so s škrljavcem, ki ga je polna vsa pokrajina. V času 10 dnevnega bivanja smo naredili več izletov v bližnjo in daljnjo okolico in si ogledali več zanimivosti. Zunaj mesta imajo dve smuški skakalnici, eno 60 in eno 30 metrsko, veliko sankališče in hoboter ter dvojne športnih igrišč s poletnima kopališčema. Nad vhodnimi vrati kopališča je napis z opozorilom, da je Nemcem vstop dovoljen po 5. uri popoldne in izjemoma v sobotah po 14. uri. Uro hoda skozi lepe smrekove gozdove je izvir reke Ruhr. V nasprotni smeri nekaj dlje pa izvira reka Lenne.

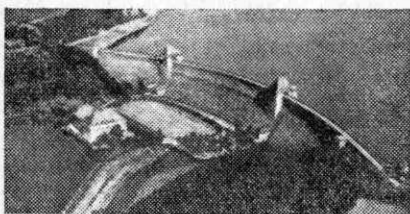
Udeleženci tritedenskega bivanja v Zapadni Nemčiji

lezarne Westfallenhütte v Dortmundu. Obmejni organi so hitro pregledali naše potne liste in prtljago in vlak se je začel premikati proti karavanškemu predoru. Kljub deževnemu vremenu smo bili dobre volje. Čez četrt ure smo že bili na drugi strani Karavank v Avstriji. Tudi avstrijski obmejni organi nam niso delali neprilik in že smo nadaljevali vožnjo proti Beljaku. Pogled na Slovensko Koroško, njena polja, jezera in vasi nam je začel obujati spomine na zgodovino nas in naših koroških bratov, na njihovo življenje v pol pretekli dobi in na njih današnji položaj.

dolžnosti. Že po nekaj kilometrih vožnje smo zavozili na Bavarsko. Ločili smo se od gora, pred nami se je začela razprostirati nepregledna ravnina s prostranimi polji in nizkim gričevjem s številnimi cerkvami in gradovi. Ob 9. uri zvečer smo prispeli v München. Kljub temi smo že iz postaje videli, da je bilo polmilijonsko mesto nemškega nacizma močno porušeno. Pot nas je vodila naprej skozi industrijska mesta Zapadne Nemčije. Na obeh straneh železnice so noč razsvetljevali številni odsevi plavžev in martinovk in se na njih odražale mogočne silhuete številnih

Vsa okolica Winterberga je prepletena z lepo urejenimi stezami in potmi skozi drevorede in gozdove s številnimi klopnicami za sprehajalce. Zunaj mesta sta dva velika pašnika, ločena za koze in goved, kamor jih vsako jutro ženejo na pašo. Zanimiv je pogled na številno čredo, ki se zjutraj zbira iz vseh ulic skupaj. Komaj pa zadnja krava odide iz mesta, že očistijo ceste in ulice. To se ponavlja vsako jutro in vsak večer. V okoli 30 km oddaljenem Schmalenbergu smo si ogledali tovarno pletenin Franc Falke. Tu smo se tudi prvič spomnili svojih žena. Tovarna izdeluje najrazličnejše vrste nogavic in to od snovanja, preko pletenja, šivanja, sortiranja in do likanja in odpreme vse na tekočem traku. Neki mojster nas je vprašal od kod smo in ko smo mu povedali, da iz Jugoslavije, se je veselo posmejal. »He, v Jugoslaviji sem bil pred vojno kot monter. Tam so lepi kraji, prijazni ljudje, dobro vino, tobaka, kruha in mesa pa v izobilju. Sedaj si tudi vi sami gradite industrijo. Pri nas jo imamo že dolgo, manjka nam pa vsega razen krompirja. Pa še tega ni preveč, odkar smo ločeni od sovjetske cone Nemčije.« Delavci in delavke so se zelo zanimali, kako je pri nas, skoro vsi pa so tožili, da slabo zaslužijo. Ob izredni produkciji pridejo največ do 400 DM (nemških mark) mesečno, zgodilo pa se je že, da so zaslužili tudi samo 200 DM. Ogledali smo si tudi rudnih škrljčevca v Kruschen-dorfu. Delo v rudniku je zelo primitivno in naporno, nič manj pa tudi v delavnicah, kjer delavci sede na tleh z ročnimi žagami, kladivi in dleti koljejo škrljčevca v plošče, ga režejo in obdelujejo. Delajo v akordu in zaslužijo 250 do 320 DM na mesec.

25. avgusta smo se odpeljali k dolinskim pregradam jezera Möhne. Ve-

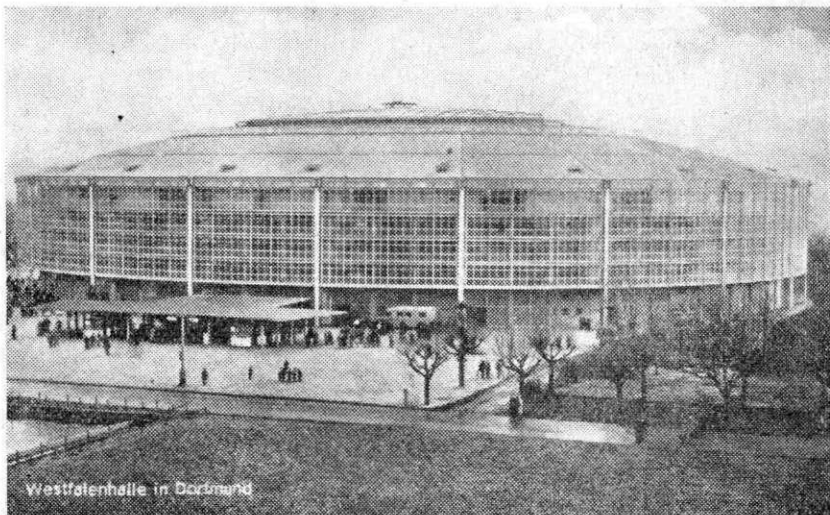
Pregrada na Möhne jezuru

liko umetno jezero, katerega voda žene veliko centralo, je leta 1943, ko so pregrado torpedirali Amerikanci, poplaval vso dolino pod vodnimi zaporami. Ogledali smo si veliki starinski grad Waldeck na hribu ob jezeru. Po jezeru vozijo veliki izletniški parniki, ob njem pa taborijo v šotorih vseh mogočih oblik in barv taborniki najrazličnejših narodov in polti.

V Winterbergu smo poleg vseh zanimivih pa tudi mnogih nezanimivih stvari imeli priliko videti sema-

kratno primitivno obdelovanje železa. Ostanke talilnih ognjišč na obronkih hribov niso redki in zelo dobro je viden in interesanten razvoj železarnstva od talilnih ognjev preko jaškastih peči do že precej visoko razvitih plavških peči, predhodnicah današnjih visokih peči.

Visoka peč z vsemi napravami, ki še danes funkcionirajo, je bila ustanovljena leta 1765. Iz razstavljenih predmetov, orodja, načrtov in peči same se lepo razbere njen razvoj in večanje njene kapacitete. Majhno

Westfalska dvorana v Dortmundu. Dolga je 117,5 m, široka 97,8 m in je največja športna dvorana v Evropi, saj sprejme 23.000 gledalcev

nji dan. Že dva dni poprej so se pripeljali sejmarji iz vseh strani in se vtaborili na velikem travniku zunaj mesta. Vse mogoči vrtljaki, tobogani in zabavišča so zgledala kot del dunajskega Pratra. Stojnice so bile bogato založene z blagom druge in tretje vrste. Vpitje, kričeče trgovanje v obliki srečolova in najraznovrstnejše muzike, zraven pa razsvetljava vsemogočih oblik in barv, vse to je ustvarjalo vzdušje, ki smo se ga hitro naveličali gledati in poslušati. Po 10 dneh bivanja smo se Winterberga že dodobra naveličali in bili vsi enotnega mišljenja, da bi bilo samo par dni že čez glavo. V nedeljo, 31. 8. smo končno veselo zapustili Winterberg in se mimo dolinskih pregrad odpeljali do železarskega muzeja v Woklumu — Siegerland. Gričasta pokrajina z bogatimi gozdovi in nekoč tudi bogata na železnih rudah je bila zelo pripravna za ta-

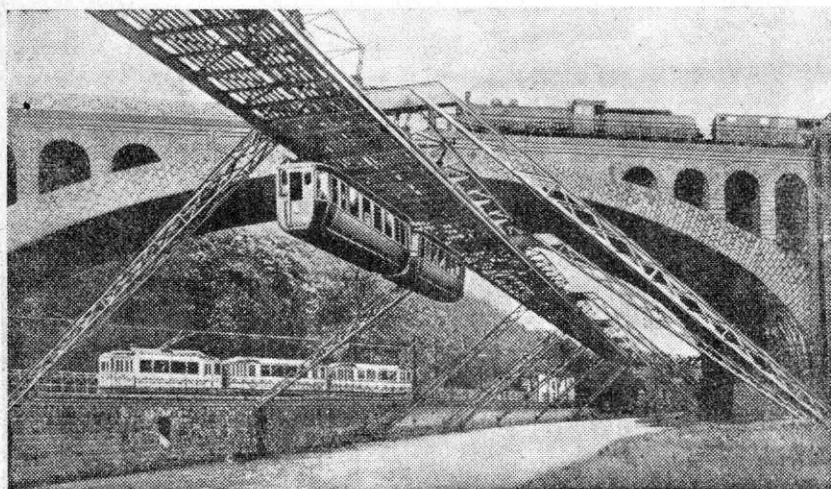
jaškasto peč, ki so v začetku pihali s primitivnimi vetrili na ročni pogon so leta 1833 povečali na 7,20 višine z 2 m premera. Montirali pa so tudi že boljše vetrilo omaraste oblike na vodni pogon. 20 let pozneje, leta 1854 so peč ponovno predelali na 11 m višine in 3 m širine. Za to peč so že montirali novo vetrilo, ki ga je gnil parni stroj, katerega kotel so kurili s plinom iz peči same. Peč je dobila tudi pregrevalec zraka. Muzej sam je zelo lepo urejen. Poleg peči, ki je producirala 1,5 t surovega železa na dan, obstoji tudi jedilnica takratnih fužinarjev z originalno posodo in tedanjimi zaščitnimi sredstvi. Na eni strani peči je siva livarna z dvema kupolkama in starim lesenim 3 tonskim dvigalom. Tu so razstavljeni razni odlitki, težka viseča, umetniško izdelana tehtnica, različne osi za vozove, vlitte plošče z vestfalskimi grbi takratnih

grofij, razno merilno orodje, zobata kolesa, usnjene cevi itd. Na drugi strani je strojnica z vodnim in parnim vetrilom ter parnim kotlom — vse zelo lepo ohranjeno in vsak čas sposobno za pogon. Za poslopjem visoke peči je velika drvarnica, ki je služila za skladišče oglja. Na dvorišču pa je tudi tedanja pisarska hišica z vsemi ohranjenimi dninskimi in drugimi knjigami. Iz njih se lahko razbere, da so delavci v tistih časih zaslužili pri 12 urnem delavniku 6 srebrnih grošev. Zaposlenih je bilo okoli 80 ljudi. Pri zelo napornem

peljali v Dortmund, so nas nastanili v hotelu Bender pri glavnem kolodvoru. Seveda moramo pripomniti, da so se vedno in povsod trudili preiskrbeti nam vse kar najboljše in najlepše, zato so nas razumljivo tudi vodili po najlepših hotelih, krajih, ustanovah itd. Naslednji dan smo si ogledali železarno Westfallenhütte AG, katere gostje smo bili. Tovarna je bila med vojno več kot polovico porušena in je v svetovnem merilu ena srednje velikih železarn. V resnici je to kombinat, ki producira najrazličnejša jekla do gotovih izdel-

koksarnah s kapaciteto 3000 t dnevno. Dve tretjini ga porabijo sami, ostalo tretjino pa prodajo, oziroma izvozijo po zelo nizki ceni v Anglijo. S plavskim plinom krijejo vse domače potrebe in ga oddajajo tudi drugim tovarnam. Uporabljajo ga skoro povsod — za kurjenje parnih kotlov, za pogon plinskih motorjev, ki ženejo vetrila visokih peči in valjarne itd. V treh 40 tonskih konventerjih — Tomasovih hruškah — predelujejo surovo železo v Tomasovo jeklo. Proces sam, z ozirom na ceneno rudo, ki ima 2% fosforja, ki pospešuje topljenje ni drag in traja s pospešenim gorenjem ali dodatkom kisika pri 10000 Celzija 70 minut. Visoke peči in hruške so produkcijsko tako uravnane, da imajo hruške vedno dovolj tekočega vložka. Zato imajo tudi še 60 t nagibno peč, kjer se železo ožveplja in istočasno služi kot stalna rezerva. Ta se seveda med tednom izprazni, preko nedelje pa spet toliko napolni, da zadostuje za ves teden. Po 60 šaržih se konventer reparira, njegova celotna vzdržnost pa je 400 šaržev. V konventerjih izdelujejo mehko železo.

Dokončna kvaliteta z dodatkom legur se izdelava v ponovcah. Tomasovo žlindro zmeljejo v Tomasovo moko, ki jo prodajajo kot odlično umetno gnojilo. Jeklarna ima pet 30 t in štiri 120 t SM-peči. Vlivajo 4 do 5 t ingote. Obratovanje peči in jeklarne je v načinu približno tako kot pri nas, zato bi ne bilo še kaj povedati. Ogledali smo si tudi velike valjarne in poleg njih tudi srednje in lahke proge, valjarne pločevin itd., ki pa so po večini stari objekti. Ingote prevažajo iz jeklarne še vroče v posebnih termos vagonih do valjarn. Po vojni je bila zgrajena velika mrzla valjarna, katere moderni stroj je razviden iz primerjave s staro. Stara mrzla valjarna je pri 10.000 tonski produkciji zaposlovala 500 ljudi, nova pa potrebuje za 15 tisoč tonsko produkcijo samo 160 ljudi, torej poleg za polovico zvišane produkcije še skoraj 3 krat manj ljudi. Žlindro visokih peči predelujejo v lastni cementarni v cement. Imajo tudi svojo opekarno, predelovalne obrate in apnenice, pri katerih gradnji je sodeloval tudi naš bivši uslužbenec tov. Florjančič Boris. Tempo dela je v tovarni, kot vseh ostalih

Wuppertal, zanimivo srečanje treh različnih železnic ob Sonnenbornskem mostu

delu so producirali okoli 200 t surovega železa na leto. Danes, 90 let pozneje, pa producira ena visoka peč sama 30.000 ton. Na dvorišču te stare železarne, ki jo Nemci imenujejo rojstni kraj nemške težke industrije, stojita tudi dva 400 letna hrasta iz časov še, ko je vsak kdor je začel graditi železarsko industrijo, moral obvezno posaditi 6 hrastov. Muzej je organiziralo in ga vodi društvo inženirjev in tehnikov. Ko smo odhajali smo se vsi spomnili našega muzeja na Jesenicah, s prepričanjem, da bo tudi naš DIT častno izpolnil svoje stanovske dolžnosti in uredil železarski spomenik, ki ne bo samo velika zgodovinsko kulturna pridobitev, temveč tudi odlično sredstvo za spoznavanje razvoja naše železarske zgodovine, ki jo mora poznati sleherni metalurg že v uvodu svojega študija.

Ko smo se istega dne zvečer pri-

kov. Začetki nemške železarske industrije so zelo stari, pravi razmah pa se je začel pred nekako 150 leti. Nenehna rast in razvoj železarstva sta izčrpala vsa rudna bogastva, tako da morajo 25% rude uvažati in sicer predvsem iz Švedske, pa tudi Afrike in drugod. Domača ruda je kvaliteto slaba in vsebuje le 26 do 35% železa, kar povzroča manjšanje kapacitete železarstva. Sicer je večji del v vojni uničene železarne že obnovljen, toda kapaciteta postrojen je z ozirom na razpoložljive zaloge premajhna, na drugi strani pa imajo z ozirom na vložek rud z majhnim % železa slab izplen.

Westfallenhütte ima 5 visokih peči z od 5,5 do 7 m notranjega premera. Vsak prebod da 100 do 120 ton surovega železa. Ena peč producira belo, druge pa Tomasovo surovo železo. Na tono porabijo tona koks, ki ga producirajo v lastnih

na sploh, precej hiter, kar je razumljivo, saj je delo povsod v akordu in od pridnosti zavisi višina zaslужka in s tem tudi eksistenčni obstoj vsakega posameznika v tovarni. V oddelku, kjer se valja pločevina za avtomobilске karoserije smo videli še posebno naglo dela. Na valjalniških strojih je sistem dela tak, da delavec nepretrgoma dela in nima pri tem niti minute časa za kakršnokoli posstransko opravilo; prost je samo v odrejenem času od 9 do 9.15 ure.

Bolj z nejevoljo so nam razkazali tudi poslopje, kjer preizkušajo material, torej po naše OTK. Vsi oddelki različnih laboratorijev in delavnic so

vzorno urejeni. Kontrola materiala je zanje sila važna. Delo je organizirano tako, da delajo laboranti na analizah vedno eno in istih elementov, zato imajo tudi več prakse in delajo manj napak. Opazili smo, da se zelo veliko bavijo s študijem odstranjevanja oziroma preprečevanja raznih nemetalnih vključkov v jeklu. Veliki fizikalni laboratoriji so opremljeni z najraznovrstnejšimi preciznimi aparati, med njimi tudi s projekcijskimi mikroskopi. Na mikroskopijo polagajo zelo veliko važnost.

Seveda smo se zanimali v prvi vrsti za reči, ki jih pri nas še nimamo, kot n. pr. razni sodobni trgal-

ni stroji, med njimi tudi takozvani mikro-trgalni stroji, na katerih preizkušajo vlečne in druge trdnosti tudi ostalih materialov (tekstilij, usnja, gume itd.) in ne samo jekla ter razne precizne tehcnice s točnostjo 100 tisočinke grama. Zanimiv je tudi transport prob po takozvani cevni pošti iz laboratorija v obrate in obratno. Čeprav smo hodili skozi te obrate več kot tri ure smo videli v glavnem le površno notranjost teh oddelkov in v njih montirane naprave. Zaposleni so večinoma samo moški srednjih let starosti.

(Nadaljevanje prihodnjič)

SINDIKALNO GIBANJE V SVETU

Sindikarno gibanje Zapadne Nemčije po II. svetovni vojni

Posebno važno je stališče DGB do Schumanovega plana o skupni proizvodnji premoga in jekla, kakor tudi do remilitarizacije. Nemški sindikati so že od vseh začetkov pokazali velik interes in tudi sodelovali pri izdelavi Schumanovega plana. Sprejeli so osnovno idejo o zedinjenju industrije premoga in jekla Francije, Zapadne Nemčije, Italije in držav Beneluksa, toda pri tem poudaril gotove svoje poglede in omejitve. Ekonomski strokovnjaki DGB so zastopali interese sindikatov in branili njihova stališča ob priliki dokončne izdelave posameznih odredb plana. Po njihovi zasluzi so sprejete gotove odredbe, kot n. pr. polna zaposlitev, zagotavljanje plač, dviganje življenjskega standarda s povečanjem proizvodnje itd. Prav tako so uspeli, da so sindikati zastopani v Upravi plana (v posvetovalnem odboru so predstavniki sindikatov zastopani z eno tretjino), toda praksa je pokazala, da je bolj simboličnega značaja, kot pa resničen vpliv sindikatov v Upravi plana. Uradno stališče do Schumanovega plana so zavzeli maja 1951 na zasedanju v Frankfurtu. Ob tej priliki je bil sprejet sklep, da DGB odobrava idejo Schumanovega plana in poudarja, da jo bo še dalje podpirala, toda pod pogojem, da se izpolnijo gotovi predpogoji, ki predstavljajo odstranitev vseh političnih in gospodarskih omejitev s strani Zavezniske uprave glede proizvodnje jekla in premoga. Ko je po smrti Bäckerja prevzel junija 1951 vodstvo nemških sindikatov Kristan Fette, se je naklonjenost sindikatov do Schumanovega plana še povečala.

Vodstvo zapadnonemških sindikatov je zavzelo principiarno pozitivno stališče do plana, predvidujoč, da bo v vsakem primeru sprejet in je zato bolje, da v njem sodelujejo tudi sindikati, ki tako lahko le več dosežejo, kot pa če ostanejo v opoziciji. Po Franciji in Holandiji je Nemčija tako tretja država, ki je uradno pristala k ustvaritvi skupnosti v proizvodnji premoga in jekla.

Ko je bil predlog o ratifikaciji Schumanovega plana predložen zapadnonemškemu parlamentu je prišlo do burnih diskusijskih dvobojev, v katerih so social-demokrati nasprotovali ratifikaciji plana, toda končno je večina z 232 glasovi proti 143 in 4 vzdržanimi glasovi sprejela predlog vlade. Čeprav so sindikati, vedoč, kakšno je razpoloženje večine v parlamentu, že v naprej predvidevali, da bo plan sprejet, je vendarle zanimivo, da so mnenja vodstev social-demokratske stranke in sindikatov v tako važnem vprašanju nasprotna. To je dovedlo do tega, da je dr. Schumacher, predsednik social-demokratske stranke izjavil, da je Fette izvoljen samo za dve leti in tako nima pravice, da v imenu sindikatov sprejema Schumanov plan, »katerega škodljive posledice se bodo zvalile na delavce in nameščence v prihodnjih petdesetih letih«.

Pravtako važno politično vprašanje je problem remilitarizacije. Stališče nemških sindikatov do tega vprašanja je pred časom bilo v glavnem enako stališču social-demokratske stranke, to je, da je DGB bila proti vsaki remilitarizaciji Zapadne Nemčije.

Toda razvoj ekonomskih prilik, predvsem pa politični dogodki (splošna napetost v svetu, intenzivno oboroževanje Vzhodne Nemčije, vpliv ZDA itd.) so vplivali na sindikate, da so spremenili svoje stališče. Pred letom dni, ko je bil Bäckerk še živ, so bili sindikati v glavnem proti remilitarizaciji. V tem smislu je bil tudi izdelan memorandum, v katerem se pristaja na delno remilitarizacijo, pod pogojem, da se oficirski kader regrutira iz vrst borcev, da se oficirji avtomatično vsake tri leta izmenjajo, da je oficirje treba pritegovati iz delavskih vrst in da se po poteku treh let spet vrnejo v podjetje. Te zahteve so bile usmerjene iz odločnega nasprotovanja proti ponovnemu oživljanju nemškega militarizma. Na poznejšo spremembo stališča do tega vprašanja je poleg navedenih razlogov vplivala tudi spre-

membra vodstva. Sedanji predsednik Fette se je na sam dan volitev izjavil v prid remilitarizaciji, a 24. avgusta preteklega leta je postavil sledeče pogoje: popolno enakopravnost, previdnostne mere proti oživiljanju militarizma in pogoj, da se politične grupe ne smejo oslanjati na vojsko. Čeprav slične pogoje postavlja tudi vodstvo social-demokratske stranke, so vendarle tisti krogi v sindikatih, ki so močnejše vezani na stranko, občutili pri Fette-u in njegovih ljudeh precejšnjo dozo popustljivosti, ki je imela zelo negativen odmev pri posameznih sindikatih, predvsem pa med kovinarji, ki so pod vodstvom social-demokratske stranke nudili najhujši odpor in skoraj prekinili vsako zvezo z vodstvom DGB.

Še večje vznemirjenje in politično razgibanost med delavskimi masami je izzvala uradna izjava predstavnika sindikatov na zasedanju izvršnega odbora DGB letos 23. januarja. V tej izjavi stoji glede nemškega doprinosa k obrambi, poleg ostalega sledeče:

»Vprašanje nemškega doprinosa k obrambi mora rešiti politični forum. Sindikati samo opozarjajo na dejstvo, da obramba demokracije in svobode delovnih ljudi velja samo takrat, kadar demokratične države vodijo zavestno napredno gospodarsko in socialno politiko. Opominjamo, da se naj ne podvzemajo mere, ki bi mogle služiti k vrnitvi starega militarizma, katerega usodne posledice poznamo, kakor tudi ne mere agresivne zunanje politike. Sindikati pričakujejo od članov parlamenta, da bodo pri svojih odločitvah izpolnili te pogoje, da bi zaradi priprav kakršnihkoli obrambnih ukrepov ne bile uničene vrednosti, ki jih je treba braniti.«

Stanje v nemških sindikatih se je posebno zaostriло po izjavi Hansa von Hoffa, člana predsedništva DGB, ki se je izjavil za nemško vojaško okrepitev. Zato je bila v Münchenu izredna konferenca Sindikatov metalurgov Bavarske, kjer je prišlo do žolčnih debat med Fette-om in Hoffom ter sindikalnim funkcionarjem metalurgov. Fette je ob tej priliki odkrito izjavil, da se ne strinja s social-demokratsko stranko Zapadne Nemčije, rekoč: »Ko social-demokratska stranka z ozirom na vojni doprinos pravi ne, ker gotovi predlogi za nemško krepitev niso izpolnjeni, jaz pravim da in istočasno zahtevam izpolnitev teh predpogojev... Stališče »brez mene« (kar pomeni, naj se vojskuje, kdor se hoče, toda brez nas Nemcev) je v sedanjí situaciji nemogoče in bi spravilo nemški narod pod sovjetski jarem...« Zaradi takih izjav predsednika DGB in drugih funkcionarjev ter nasprotstev v osnovnih vprašanjih nemške zunanje politike, se je razdor še poglobil, ob njem pa se aktivno udeležujejo mase nemških delavcev. Iz mnogih organizacij prihajajo resolucije za ali proti Fettovemu stališču. Medtem pa je na nedavni konferenci v Düsseldorfu ponovno prišlo do izraza, da desno orientirani elementi v sindikalnem vodstvu glede osnovnih političnih vprašanj nimajo naklonjenosti s strani članstva, kajti na konferenci je odločno prišla do izraza želja, da se odločitev o vojnem doprinosu prepusti odločitvi ljudstva potom volitev. Konferenca je pokazala, da sindikati, razen gotovih izjem, nimajo drugegačnega stališča kot social-demokratska stranka, ki zahteva nove volitve,

s katerimi bi ljudstvo odločilo rešitev vprašanja vojnega doprinosa.

Poleg teh predstavlja važno politično delavnost zapadnonemških sindikatov pobijanje neofašizma. Predvsem je karakteristična najnovejša resolucija Centralnega sveta DGB o borbi proti neofašizmu, ki poudarja, da sindikati stalno opozarjajo, da se fašistične grupe ponovno organizirajo, razvijajo svojo propagando in razpihujejo šovinizem in militarizem. Pri tem pa je treba posebno poudariti dejstvo, da centralno sindikalno vodstvo ne zahteva samo gotove predpise in ukrepe, ki bi odstranjevali nevarnost neofašizma, temveč se obrača na delavski razred in ga poziva, da naj brani demokracijo in se odkrito zoperstavlja fašistom.

ODNOS SINDIKATOV IN VLADE

Ker so bili sindikati tesno povezani s social-demokratsko stranko so bili pred časom, v glavnem avtomatično, v opoziciji do vlade. Da bi vlada sindikate pridobila za sebe je prav v preteklem letu zavzela do njih popustljivo stališče. Poleg tega pa so zaradi neenotnosti ideoloških koncepcij vladne koalicije, sindikati s težko borbo in z mnogimi diskusijami tudi sami uspeli z nekaterimi svojimi zahtevami. Res je, da vladne stranke niso vedno soglasne, kar se posebno vidi v odporu Svobodne nemške stranke do vladne popustljivosti sindikatom, ki kritizira vlado in celo grozi, da bo izstopila iz koalicije, če pride do uresničitve zahtev, ki jih postavljajo sindikati.

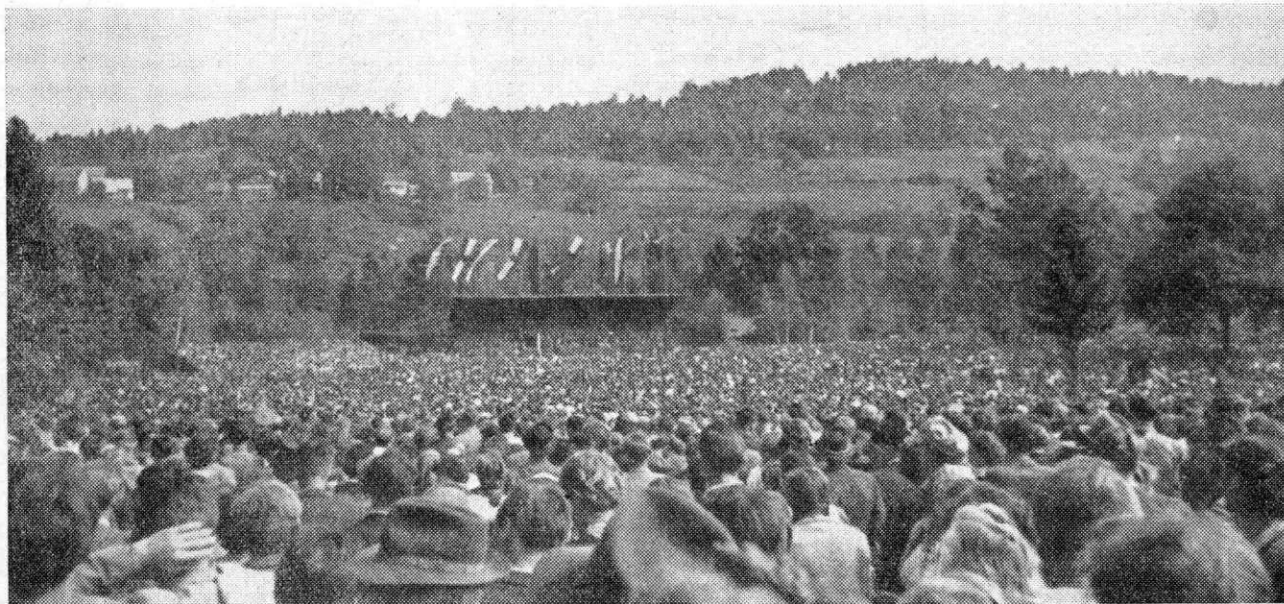
Posebno je omeniti vladino popustljivost v pogledu pravice soodločanja delavcev in nameščencev v proizvodnji premoga, železa in jekla. Poleg tega so sindikati v marcu 1951 objavili svoj program gospodarske politike, ki ga je kancler Adenauer v glavnem odobril in predstavniki sindikata so prišli v paritetno sestavljen odbor za izdelavo in izvajanje gospodarskega programa.

Medtem pa sodelovanje z vlado glede gospodarske politike ni privedlo do zaželenih rezultatov, saj sindikati niso mogli prodreti z celo vrsto svojih zahtev iz gospodarske in socialne politike. Zato je vodstvo Zveze sindikatov 24. junija preteklega leta izneslo pred javnostjo grožnjo, da bo izstopilo iz paritetnih odborov. Ob tej priliki je vodstvo DGB poudarilo poleg zahtev, da se starim lastnikom in akcionarjem koncernov in raznih velikih monopolov ne smejo vrniti njihove pravice v interesu demokratičnega razvoja Nemčije, še sledeče:

»Nova ureditev gospodarstva in družbe na gospodarsko-demokratični osnovi, kot je izneseno v zakonskem predlogu DGB iz 26. 6. 1950, se zahteva sindikatov, da se pravica soodločanja izvede v vseh javnih podjetjih in upravah in predlog DGB o konstruktivni gospodarski politiki, morajo na vsak način pozitivno rešiti. To se predvsem nanaša na povišanje realne plače delavcev in na boljšo razdelitev družbenega produkta -- dve nalogi, ki stojita v prvem planu dela sindikatov.«

(Konec prihodnjic)

D O G O D K I Z A D N J I H T E D N O V

Posnetek tov. Franca Torkarja večtisočglave množice v Dolenjskih Toplicah na proslavi 10-letnice ustanovitve slovenskih udarnih brigad: Tomšičeve, Šercerjeve, Cankarjeve in Gubčeve med govorom našega ljubljene maršala Tita. Proslava 10-letnice naših brigad je bila mogočna manifestacija sloven-

skega naroda, kakršne še ne pozna naša zgodovina in trden dokaz, da smo odločeni in pripravljeni skupaj z vsemi jugoslovanskimi narodi zbojevati zmago socializma, kakor smo v krvavi borbi skupaj zbojevali svobodo in neodvisnost.

Tako je minul Teden RK na Jesenicah

Teden RK, svetovne človekoljubne organizacije, ki je bil od 5. do 10. X. in ga v naši državi praznujemo vsako jesen, je tudi na Jesenicah razgibal terenske odbore in široke množice. Res je sicer, da je delo po terenih bilo premrtvo in na splošno za Jesenice preslabo, toda akademija je zelo dobro uspela, za kar gre vsa zahvala vodstvu osnovne šole, gimnazije, DID-a, tov. Sardenšku učitelju harmonikaškega zbora za uspel nastop in pevcem jeseniške »Svobode«. Dobro izbran in izveden program je navdušil številne udeležence. Manj zadovoljivo in vse graje pa je vredno dejstvo, da je za petek, 10. X. zvečer napovedano zdravniško predavanje o jetiki in raku moralo odpasti, zato, ker je prišlo samo nekaj ljudi. Na vsak način ni to ravno zavidevanja vreden odnos do, ne samo organizacije RK, temveč tudi do naše splošne zdravstvene problematike. Krivda zato pade pač na prav vse Jeseničane.

Tudi najagilnejši terenski odbori so v tednu RK pripravili nekaj uspešnih prireditev. Za vzgled naj bo Kočna, ki je 5. X. priredila lepo in uspelo akademijo in s prostovoljnimi prispevki in na akademiji sami zbrala 18.000.— din za RK. Terena Podmožaklja in Plavž sta priredila uspela zabavna družabna večera, katerih čisti dobiček je šel za RK. Na žalost pa drugi tereni niso izpolnili svojih nalog, kar prav posebno zadene Javornik in Hrušico, ki sta

v tednu RK spala spanje pravičnega. Vsekakor pa v celoti minuli teden RK predstavlja uspeh, saj je članarina skoraj stoodstotno pobrana in pridobljenih tudi nekaj novih članov. Vse hvale vredno pa je delo šolskih vodstev v okviru RK z našo mladino in pionirjev samih, ki so se pri prodaji blokov RK zelo izkazali. Tako se je organizacija RK na Jesenicah uspešno vključila v tekmovanje na čast VI. kongresa KPJ.

Na vsak način čakajo organizacijo RK na Jesenicah še odgovorne naloge, saj to ni več samo dobrodelna organizacija, ki deli pomoč in darila, temveč ji je zdaj v prvi vrsti naložena tudi skrb za vzgojo naše mladine, zlasti kmečke, organiziranje in pritegnitev mladih moči v naš zdravstveni kader, ki še dolgo ne odgovarja vsem potrebam in zahtevam.

V osmi številki »Železarja« smo objavili tudi članek o uspehih organizacije RK na Dobravi. Ti uspehi so vsekakor hvale vredni, čeprav je v odboru delaven samo predsednik, pomagajo pa mu še dva ali trije drugi, ki pa sploh niso v odboru. Da bodo morale vse množične organizacije na Dobravi pristopiti k temu vprašanju in v kakšnih pogojih dela RK na Dobravi, pa jasno dokazuje primer, ki se je zgodil ob akademiji RK, ki je bila 1. X. Reakcija je hotela obisk na akademiji in s tem akademijo

samo preprečiti s trganjem lepakov in pripisovanjem, ki je vse prej kot pa vredno poštenega in pametnega človeka. S takim nizkotnim počenjanjem in prostaškim odnosom do take svetovne organizacije kot je RK, so ti elementi samo dali svojo le-

gitimacijo za svojo nečloveško narav in potrdili svoj reakcionarni odnos do vsega naprednega in skupnega. Kljub temu pa je akademija lepo uspela in bila odločen odgovor vsem takim elementom, ki bi radi razbijali in nimajo mesta med nami in prepričani smo, da bo nadaljno in še uspešnejše delo RK, kakor tudi ostalih organizacij na Dobravi samo nenehen in ponoven dokaz, da našega skupnega dela ne more motiti počenjanje tistih nekaj zlikovcev, temveč pade senca nanje same.

Ustanovljeno je Društvo prijateljev Združenih narodov

Dne 24. oktobra, na Dan Združenih narodov, so se na povabilo iniciativnega odbora zbrali v dvorani Mestnega gledališča številni Jeseničani in ustanovili Društvo prijateljev Združenih narodov. Po izvolitvi delovnega predsedstva je tovariš Slavko Smolej na kratko pojasnil namen društva, nato pa je tov. Milan Kristan govoril o vlogi Organizacije združenih narodov, ki zaseda te dni v New Yorku. Med drugim je omenil, da se v okrilju Organizacije združenih narodov zbirajo sile miru, ki so v veliki večini, na drugi strani pa je opaziti tudi temne sile sovraštva, sile imperialističnih pohlepnežev, ki pod krinko »svetovnega miru« hujskajo narode na novo svetovno vojno.

Med govorom tov. Kristana je prišel v spremstvu sekretarja MK KPS tov. Viktorja Bruna v dvorano pisatelj tov. Miško Kranjec iz Ljubljane. Navzoči so pisatelja pozdravili z navdušenim ploskanjem. Govoril je o pomembni vlogi, ki jo igra naša država v Organizaciji Združenih narodov. Naša država zastopa ob vsaki priliki človečansko načelo, da bi zavladal na svetu trajen mir. Naše geslo je danes in jutri: Enakopravnost in neodvisnost ter bratstvo in sožitje vseh narodov!

Že mladi se seznanijo pionirji v svojem krožku RK s prvo pomočjo

Foto: Franc Torkar

Ali ste nezgodna zavarovani?

niste — torej naročite se na „Dnevnik“,
ki vse svoje naročnike zavaruje

za primer smeti din 30.000.—,

za primer invalidnosti din 60.000.—

Kdor hoče biti deležen te ugodnosti izpolni samo en pogoj in ta je, da pri naročilu plača naročnino za dva meseca v znesku din 280.—.

Naročila sprejema podruž. na Jesenicah in uprava v Ljubljani

FIZKULTURA IN ŠPORT

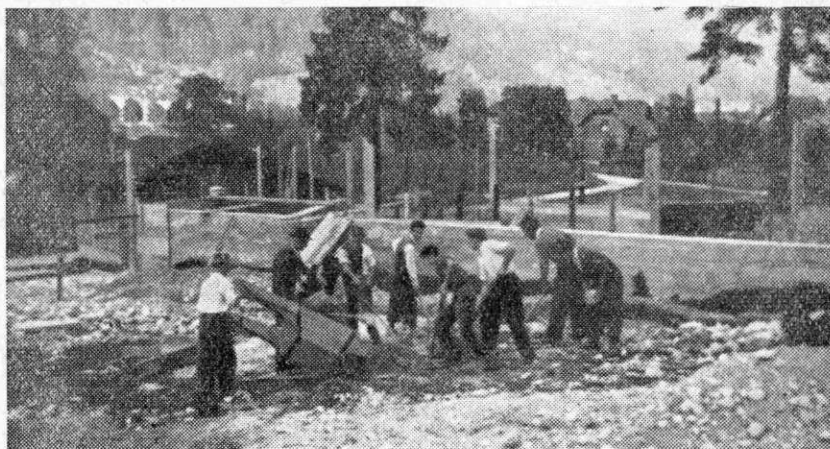

JESENICE SO DOBILE NOVO LEPO STRELIŠČE

V soboto in nedeljo 4. in 5. okt. so Jeseničani merili svoje moči v streljanju z vojaško puško. S tem je bilo tudi izročeno svojemu namenu novozgrajeno strelišče pod Mežakljo. Na Jesenicah je veliko zanimanje za strelski šport, kar dokazuje tudi stalen razvoj in rast strelske družine v zadnjem času. Zato gre velika zasluga strelski družini »Narodnega heroja Tomaža Verdnika«, ki je z zgraditvijo modernega strelišča omogočila urjenje in tekmovanje v strelstvu našim kovinarjem, ki se zelo zanimajo za ta šport.

Tekmovanje v streljanju z vojaško puško je bilo prirejeno v čast VI. kongresa KPJ. Tekmovalo je 43 petčlanskih ekip, torej skupno s 30 posamezniki, 245 Jeseničanov. Posebno zadovoljiv je bil tudi nastop tovarišic, ki so prvič po osvoboditvi tekmovali v streljanju z vojaško puško. Zmagala je z odličnim rezultatom 42 krogov Otrin Marija, druga pa je bila Pesjak Minka, učiteljica osnovne šole, ki je pripeljala na strelišče tudi nad 60 pionirjev, ki so tudi tekmovali v streljanju. Med njimi je zmagal mladi Verdnik Janko z 48 krogov od 50 dosegljivih. Pri tovarišicah naj še omenimo tretjeplasirano Tufekčič Stanko in četrto Velikonja Zofko. Članov je nastopalo 125.

Zmagal je Velikonja Ignac s 46 krogi, sledita pa mu Dahskoblar in med drugimi nalogami so si za Janko s 44 krogi in Dime Mirko z 41 krogi, da bodo do VI. kongresa KPJ

42 krogi. V ekipnem prvenstvu je dokončno zgradili in uredili strelišče. Da jim bo to tudi uspelo, zasleda prvo mesto članska ekipa terena 9. Podmožaklja s 180 krogi, druga je ekipa Sindikalnega doma na Plavžu in tretja mehanična delavnica Železarne Jesenice. Pri mladincih je zmagal Hočevnar Anton

z 38 krogi, sledita pa mu Kopriva Janez in Svetlin Bojan. V ekipnem prvenstvu mladincev je prva gimnazija Jesenice, druga Metalurška in tretja obrtna šola. Tudi pri pionirjih je gimnazija Jesenice z dvema ekipama zasedla prvo in drugo mesto, tretja pa je Metalur. šola.

Zvečer so se vsi nastopajoči udeležili kratke športne zabave v Sindikalnem domu pri Jelenu, kjer so najboljši strelci prejeli lepa prehodna in praktična darila. Na prireditvi sta bila v veselje vseh navzočih tudi oče in mati padlega prvoborca Narodnega heroja Matija Verdnika - Tomaža, katerega ime nosi jeseniška strelska družina.

Jeseniški strelci nenehno utrjujejo svoje strelsko udejstvovanje

POPRAVEK

V 9. številki »Železarja« so se vrinile nekatere tiskovne napake, ki jih s tem popravljamo.

V članku o postavitvi spomenika padlim borcem NOV na Javorniku na strani 20 spodaj je med požrtvovalnimi delavci kot zadnje pomotoma

omenjeno ime Ahačič Franc, ki bi se moralo pravilno glasiti Ambrožič Franc.

V članku »Izlet javorniške Svobode in članov PD v Spodnjo Krmo« na strani 19 in 20 pa ne gre za otvoritev planinske kočice, temveč nove planinske poti.

MEDOBRATNO TEKMOVANJE V KEGLJANJU

V čast VI. kongresa KPJ so tekmovali tudi kegljači železarne Jesenice. Nastopilo je 13 moštev, med katerimi je zmagalo moštvo meha-

nične delavnice, pred moštvom livarne in prometa.

Omembe vreden je rezultat, ki ga je moštvo mehanične delavnice doseglo v tekmi z livarno, saj je naredilo kar 140 kegljev več od moštva livarne. Podrlo je 421 kegljev, kar predstavlja za 6 kegljev

slabši rezultat od državnega rekorda in za 9 kegljev boljši rezultat od slovenskega rekorda.

Fotografija zmagovalnega moštva mehanične delavnice je zaradi tehničnih ovir odpadla, objavili pa jo bomo ob kakšni drugi priložnosti.

KULTURA IN PROSVETA

KULTURNA SKUPINA SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 4 JE GOSTOVALA PO SLOVENSKI PRIMORSKI

V počastitev VI. kongresa KPJ je organizirala sindikalna podružnica št. 4 Železarne Jesenice kulturno skupino, sestojeko iz folklorne skupine, želovadne vrste, pevskega okteta, ženskega kvarteta in recitatorja. Naštudirala je enoinpolurni program, ki je nudil za vsakogar nekaj in z njim nastopila najprej doma, nato pa priredila turnejo po Slovenski Primorski. Za nastop kulturne skupine Železarne Jesenice je vladalo v vseh krajih, kjer je bil nastop predviden, veliko zanimanje. Prvi nastop je bil 16. X. v Cerknem, 17. X. v Anahovem in v Kanalu, 18. X. v Vipavi in Ajdovščini, 19. X. pa so v Vipavi nastopili še za JLA in pionirje in še isti dan na poti domov v Hruševem. Povsod so bile dvorane lepo zasedene, najbolj pa v Cerknem, Kanalu, Ajdovščini in na ponovitvi programa v Vipavi. Tu so napolnili dvorano številni vojak, podoficirji in oficirji, ki so prikorakali pred dom z godbo na čelu. Povsod je občinstvo z navdušenjem spremljalo nastopajoče; želeli so ponovitve posameznih točk in celo celotne prireditve, kar pa je bilo zaradi odrejenega časa planiranega gostovanja, nemogoče. Tovrstno tekmovalje sindikalne podružnice št. 4 je vse hvale vredno, saj je nudilo primorskemu ljudstvu lep kulturni užitek in vzpostavilo prepotrebne tovariške odnose med jeseniškimi železarji, ter primorskimi delavci in kmeti. Po prirejenem programu se je razvil v skoraj vseh krajih družaben večer, na katerem so izmenjali misli in pesmi jese-

niški in primorski delavci. Nastopajoči in vsi udeleženci turneje pa so poleg pridobitev pri študiju programa in zavesti, da so podajali program nekoč zatiranim primorskim bratom, izkoristili prosti čas za ogled teh krajev. Ogledali so si elektrarno Doblar, elektrarno Plave in cementarno Anhovo, kjer so povsod vsi člani kolektivov zelo radi razkazovali posebnosti podjetij.

Po zaključeni turneji je nastopila omenjena kulturna skupina tudi v Fizikulturnem domu na Jesenicah in slehernega seznanila s programom, s katerim je gostovala po Slovenski Primorski.

Nastopali so v pretežni večini člani sindikalne podružnice št. 4 in moramo reči, da je bil uspeh nastopa dober in, da je organiziranje podobnih kulturnih skupin po posameznih sindikalnih podružnicah, hvalevredno. Če bi se v tekmovalje na čast VI. kongresa KPJ vključile na isti način tudi ostale sindikalne podružnice jeseniške železarne, bi s tem gotovo pridobili lepo število kulturnih delavcev, ki sicer mislijo, da niso sposobni udeleževanja na tem polju. Zahotelo bi se jim večjega in kvalitetnejšega dela na kulturnem področju ter bi

se mimogrede vključili v jeseniško »Svobodo«, se s tem v svojem delovanju izpopolnili in tako koristili skupnosti. Prav bo, če bodo sledile 4. sindikalni podružnici tudi ostale sindikalne podružnice. Vse njihovo delovanje pa mora biti pod kontrolo jeseniške »Svobode«, ki je v prvi vrsti odgovorna za kulturno dejavnost železarskih Jesenic in v katero se bodo morale prej ali slej vključiti vse omenjene kulturne skupine.

U. P.

MOŠKI PEVSKI ZBOR NA JAVORNIKU PREŽIVLJA KRIZO

V letih pred vojno je bila na Javorniku glasbeno-pevska dejavnost razmeroma na dobri višini, saj je bilo v treh moških pevskih zborih vključenih nad 100 pevcev. Ti zbori so prirejali samostojne pevske koncerte, ki so jih prebivalci Javornika in Koroške Bele dokaj radi posečali.

Po osvoboditvi so na Javorniku ustanovili moški pevski zbor, ki je štel največ do 40 članov. Omenjeni moški zbor je v sestavi SKUD »Fr. Mencinger« v nekaj letih dosegel značne uspehe tudi pri kvalitetnem izvajanju posameznih zborovskih skladb. Kljub temu pa s stanjem moškega pevskega zbora ne moremo biti zadovoljni.

Državna loterija FLRJ

IZPLAČA VSAK MESEC ZA IZŽREBANE SREČKE
DIN 53.600.000.—

Žrebanje 18. in 23. vsakega meseca.

Vsaka četrta srečka zadene.

KUPITE SREČKE!

Rak rana v moškem zboru je pre-majhno število nastopajočih pevcev, ki je znatno manjše od števila aktivnih pevcev pred drugo svetovno vojno.

Omenjeni pevski odsek se je v letošnjem letu kolektivno vključil v Delavsko prosvetno društvo »Svoboda«, ki je bilo ustanovljeno pred nekaj meseci, vendar je upravni odbor jav. vorniške »Svobode« resno zaskrbljen v zvezi s trenutnim stanjem, ki vlada v pevskem odseku. To velja še prav posebno zato, ker zboru primanjkuje mladih moči, ki bi povečale število aktivnih pevcev, obenem pa bi se izboljšalo tudi delo, samo učenje in kvaliteta pevskega zbora. To je vsekakor zelo resno vprašanje, ki je vredno vse pozornosti za delo omenjenega odseka jav. vorniške »Svobode«. Toda to še ni vse. K temu je pristeti še slabo razumevanje in pasivizacijo nekaterih tovarišev pevcev, ki so zadnje čase v precejšnji meri zanemarili posejanje pevskih vaj, ne glede na to, da se v polni meri zavedajo posledic, ki jih rodi slab odnos do skupnega dela v odseku. Zaskrbljenost nad delom moškega pevskega zbora se je povečala tudi zaradi tega, ker so začeli opuščati delo v pevskem zboru tovariši, ki se po vsej pravici prištevajo med ljubitelje naše slovenske pesmi.

Slaba lastnost, ki se je v javniškem pevskem zboru nikakor ne morejo otresti, pa je kampanjsko delo. Mnogi od članov moškega pevskega zbora posvečajo samo vso pozornost posejanju vaj le tik pred predvidenim nastopom, gostovanjem itd. To dejstvo je toliko bolj nepravilno in nevarno, ker je v takšnem železarskem revirju, kakor je naš, zelo težko vzpostaviti vedno stalno obliko dela, ker so aktivni člani odsekov »Svobode« vezani na izmensko in nočno

delo v tovarni. To je sicer eden od poglavitnih problemov, ki velja za vse odseke v »Svobodi«, vendar pa ne more biti osnovni vzrok za rapidno padanje dejavnosti v pevskem zboru.

Ncizpodbitno dejstvo je, da bodo v pevskem zboru morali krepkeje prijeti za delo. V letošnjem letu stojijo pred jav. vorniškimi Svobodaši precejšnje naloge, najvažnejše pa so: sodelovanje pri odkritju spomenika padlim borcem, kjer je predvidena slovesnost v ckrajnem merilu, pripraviti bo treba vsakoletno glasbeno pevsko revijo in stremeti za tem, da se člani moškega pevskega zbora na Javorniku

predstavijo javnosti s celovečernim koncertom. Dela prav gotovo ne bo primanjkovalo, če prištejemo k temu še pevce soliste in manjše število članov iz zbora, ki naj bi sodelovali pri letošnji morebitni uprizoritvi spevoigre »Vaška ljubezen«. Vse te naloge pa bo kolektiv moškega pevskega zbora uspešno izvedel le s kolektivnim in nenehnim delom. Zato bosta potrebna dva ukrepa. Prvi je pritegnitev mladih pevcev, ki jih v našem železarskem revirju po vsej verjetnosti ne primanjkuje in vzpostavitev stalne oblike dela, ki bo izpodrinila dosedanje kampanjsko in nepravilno delo v pevskem odseku. E. Z.

Hudič naj vzame telefon s centralo vred!

Tako se sliši iz dneva v dan vse-povsod v naši železarni. V zvezi s tem pa intervencije gor, intervencije dol, zmerjačne sem in psovanje tja. Skoraj bi rekli, da nekako tekmu-jemo, kdo bo bolj žolčno napadel ti-stega edinega krivca zato, da telefon v naši železarni ne gre, to je ubogo telefonsko centralo in z njo vse, ki v njej živi in dela. Gredeč naj ome-nimo, da ima ta centrala samo 380 števil in dovoljuje istočasno le 380 službenih pogovorov, kar je za se-danje razmere in potrebe veliko več kot pa premalo.

Veliko pa jih je, ki v te sposob-nosti tel. centrale ne verjamejo in zato preizkušajo njene sposobnosti s privatnimi pogovori. V svoji vnemi do službenih odgovornosti in v lju-bezni do dela vodijo te pogovore čim dlje in pri tem še uspešno trenirajo in preizkušajo svoje govorne in po-govorne sposobnosti tudi do pol ure in čez. Enega takih pogovorov (skrbi ni, da bi zmanjkali) hočemo objaviti v približni celoti. Sicer se je vršil

že pred daljšim časom, vendarle je vreden objave, ker ga imamo pri roki in lahko služi za vzgled, kako se ubije pet muh na en mah: opravlja se služba, moti se redno delovanje centrale, preprečuje se ostalim, da bi telefonirali po službeni najnosti, skrbiš za zabavo in lahko pri tem urediš vse od krompirja do ljube-zenskih zadev in kar je najvažnejše vso krivdo za posledice tega itak na-prtiš telefonski centrali.

Bilo je takole. Ob 11. uri dopoldne pozvoni na telefonu št. 370 na Jese-nicah. Klical je telefon št. 343 iz Ja-vornika in v njem se oglašala nežen glasek. Z Jesenic mu odgovarja moški glas.

— Halo, tukaj ta in ta. Ti in ti, se danes kaj vidiva?
— Če bom utegnil.
— Saj prideš danes s kolesom?
— Kam?
— V Sotesko.
— Aha! Seveda, od treh do pol štirih bom tam.
— Me včeraj nisi videl v kinu?
— Kje pa si bila?
— V 18 vrsti sem sedela s to in to.

— Halo, halo! Kaj praviš? Veš, zunaj delavci pri delu tako ropotajo, da te komaj slišim.

— Veš, mama je pisala iz Orik-venice (sledi branje mamine dopis-nice). Kaj pa delaš zdaj?

— Nič. V kantini sem bil.
— Koliko kruglic pa si ga že spil.
— Osem.

Delavci!

Sodelujte tudi Vi v igri Državne loterije FLRJ!

Kupite pravočasno srečke!

Vsi dobitki se izplačujejo brez odbitkov.

Cela srečka stane 100, polovična 50 dinarjev.

— Popoldne prideš, kaj ne?

— Seveda. Samo ob petih bom moral biti doma, ker se vrne žena iz Ljubljane. Toda, kje bi kolo napumpal?

— Kar v garaži ga daj. Ni treba nič pumpati, ga kar noter spustiš!

— O, potem so pa ves mesec skrbi! (Smeh na obeh straneh).

— Povej še kaj novega?

— Nevihta se bliža.

— Kakšna nevihta?

— Boš že videla!

— Včeraj si bil v kinu v plavi obleki, kaj ne?

— Da, z eno fletno!

Sledil je pogovor o nekom, ki je natreskan prišel domov in debata, če Milica kaj ve, da ta in ta kliče. Zaključil jo moški glas:

— Kaj me briga, če cigane zebe, samo, da mene ne.

— Kaj si pa imel za malico danes?

— Same dobre stvari. Rad bi ti kaj poslal, pa ne gre.

— Boš že kdaj! Kako pa ti je bil kino všeč?

Sledi debata o filmu, ki jo iz tehničnih razlogov in zaradi omejenega prostora ne moremo objaviti.

— Okrog dveh te bom poklical, velja?

— Seveda.

In pozdravljanje tu in tam.

Ura je kazala 11.23, ko je bila zveza prekinjena. Toda ob 12.15 je že spet zvonilo na telefonu št. 370. Isti nežen glasek je bil hudo radoveden in nestrpen.

— Saj drži, da se dobiva ob pol štirih v Soteski?

— Seveda drži.

— Kaj pa si delal ta čas?

— Privatiziral. Računi mi zato prav pridejo. Neprestano kličem banko, to presneto »faularijo«.

Še ne ravno kratek pogovor kdaj, kako, s kom in zakaj, sta oba bila včeraj v kinu in moški glas je zaključil s ponovno obljubo:

— Okrog dveh te bom poklical.

Kaj je bilo potem nobenega več ne briga. Tudi nevihta ne, ali se je ali ni približala. Koliko pa se nas vseh tiče vse to, torej naše skupnosti, našega dela, odgovornosti do službe in zlorabljanja telefona, pa naj vsak za se premisli.

Telefonska centrala v bodoče ne bo več poslušala neštetih pritožb in

nadiranj, temveč bo vsakega, ki bi jetno pridušanje na račun centrale hotel valiti krivdo nanjo zaradi precej drugačno zvenelo in verjetno zmešnjave in težav pri telefoniranju, bo tako izgubil vso svojo veljavo in enostavno zvezala s številko 370 ali 343, priljubljenost v naši železarni že ali pa s še kakšno drugo številko, skoraj ponarodeli izrek: Hudič naj saj jih ne manjka. Potem bo ver- vzame telefon s centralo vred!

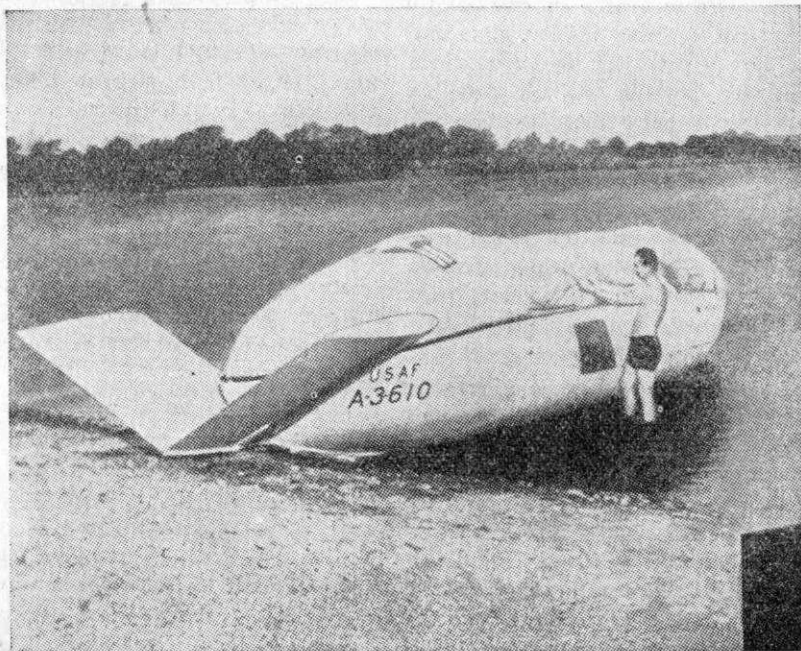
PO SVETU

ČOLN ZA REŠEVANJE Z AVTOMATSKIM PILOTOM

Daleč na morju kroži nad ljudmi, ki so doživeli letalsko ali ladijsko nesrečo in jih drže na morski gladini rešilni pasovi, letalo. Naenkrat letalo odvrže velik čoln za reševanje, v obliki velikanske cigare, padalo se odpre in varno spušča čoln. Čim se dotakne vode, se zgodi majhen ču-

nesreče, čoln opravljajo preko radijskih valov in ta posluša kakor robot.

Čoln je težek okrog 1.600 kg in lahko nosi 15 ljudi. Na čolnu je hrane in ostalih potrebščin za 15 dni in goriva za pot dolgo do 1300 km. Opremljen je z sprejemnim in oddajnim radiom, z aparatom za distiliranje morske vode v pitno in s plateneno streho, ki ščiti pred soncem, v

dež. Padalo in ravnovesne naprave za spuščanje majhna eksplozija odvrže, poklop, ki je ščitil propeler in os se odpre, motor začne delati, menjalec se vključi in čoln zapliva. Kam? Točno v smeri proti ponesrečencem od enega do drugega in vsak se lahko povzpne v čoln po stopnicah, ki so spuščene v morje ob strani čolna. In če se rešeni ljudje ne čutijo dovolj močne in sposobne, da bi sami upravljali s čolnom, jih čoln sam odpelje do prvega pristanišča ali sigurnega mesta. Z letala namreč, ki je odvrzel čoln in kroži nad mestom

primeru viharja pa se tudi lahko vodotesno z vseh strani zapre.

*

Izdelan je nov radarski aparat, ki predstavlja neprimerno boljše varnostno sredstvo za letala, kot dosedanj. Pilot lahko z njim »vidi« na razdaljo 300 km vse, kar je pred njim, pa naj bodo to gore, letalo ali vihar. Novi radar je že vgrajen v številna transportna letala ameriškega vojnega letalstva in mornarice.

LESEN POD ČEZ VSE JEZERO

Mizarji nekega mesta v ZDA so v tej zimi vso površino nekega jezera pokrili z lesenim podom in zato porabili 4.000 kubičnih metrov borovih desk. Do tega jih je pripravilo dejstvo, da je dno jezera pokrito z živim blatom, ki neprestano kali in maže vodo kopalcem in živini. Čeprav so porabili ogromne količine peska, da bi z njim prekrili blato, ni nič pomagalo. Zato so se odločili za tak eksperiment. Pozimi, ko je jezero zamrznjeno, so preko ledu napravili pod in naj navozili plast peska. Pomladi se je led stopil in pod se je s peskom vred potopil na dno. Zdaj upajo, da bo s tem dokončno preprečeno kaljenje vode in, da bo leseni pod zadržal blato na dnu.

Oglasi

Preklicujem veljavnost izkaznice za vstop v Železarno in socialno zavarovanje. — Pribil Janez.

Preklicujem veljavnost izgubljene izkaznice za vstop v Železarno na moje ime. — Ikič Meko.

Preklicujem veljavnost izgubljene izkaznice za vstop v Železarno št. 6935. — Škvarč Jože, Javornik I.

Preklicujem veljavnost izgubljene članske Sindikalne knjižice. Marolt Jože, Plavž.

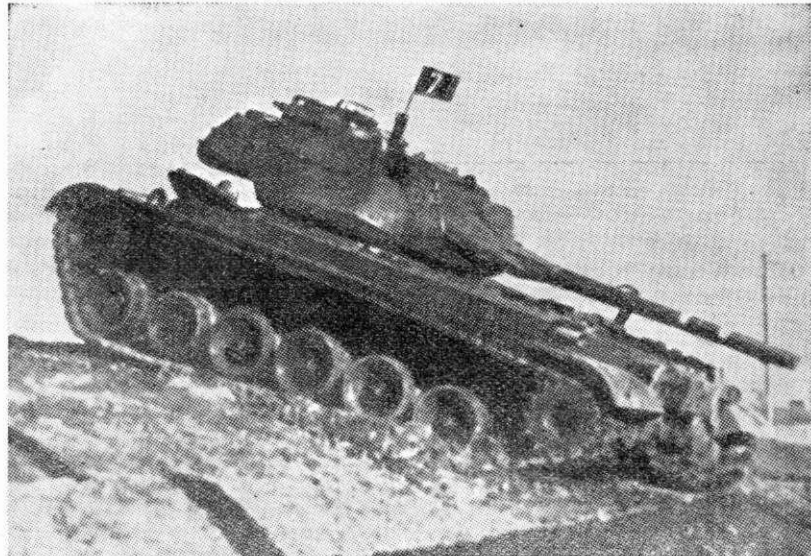
Preklicujem veljavnost izgubljene izkaznice za vstop v Železarno. — Dernovšek Jože, mehanična delavnica.

OBJAVLJENO JE POSLEDNJE DELO L. ADAMIČA

26. maja je bilo objavljeno v Ameriki poslednje delo Luisa Adamiča, ki ga je dokončal tik pred svojo tragično smrtjo v pretekli jeseni, z naslovom »Orel in korenine« (The Eagle and the Roots). Delo obsega Adamičeve zapiske iz potovanja po Jugoslaviji 1949. leta in skico za biografijo maršala Tita.

Število prebivalcev ZDA je 1. aprila 1952 doseglo 156 milijonov, to je za 2,7 milijona več kot pred enim letom, javlja ameriški državni statistični urad.

Dopisujte v „Železarja“

NOV AMERISKI TANK

Amerikanci masovno proizvajajo nov srednjetežek tank z oznako M-47. Opremljen je s topom kalibra 90 mm, ki se upravlja z elektro-hidravlično napravo za vžiganje in avtomatskim merilnim aparatom po vsakem stre-

lu. Težak je 48,5 tone. Dolg je 8 m, širok 3,5 m in visok 3 m. Odlikuje ga velika okretnost in specialni oklop. Tank je oborožen še z dvema mitraljezoma (0,50) in puškomitraljezom (0,30) ter opremljen s pramo-oddajnikom.

MESTNO GLEDALIŠČE NA JESENICAH

vam je v novembru pripravilo:

Petek, 7. XI. ob 19.30 uri: Šurek, »Pesem s ceste«.

Igra iz življenja pocestnih muzikantov. **Premiera.** Režija prof. Jože Tomažič, scena Bojan Čebulj.

Sobota, 8. XI. ob 19.30 uri: Šurek, »Pesem s ceste«.

Nedelja, 9. XI. ob 15. uri: Šurek, »Pesem s ceste« za okolico; ob 19.30 uri: Moliere: »Namišljeni bolnik«.

Petek, 14. XI. ob 19.30 uri: O'Neill, »Ana Christie«. Drama iz mornariškega življenja. **Premiera.** Režija in scena Srečko Tič.

Sobota, 15. XI. ob 19.30 uri: O'Neill, »Ana Christie«.

Nedelja, 16. XI. ob 15. uri: O'Neill, »Ana Christie« za okolico; ob 19.30 uri: Moliere, »Namišljeni bolnik«.

Sobota, 22. XI. ob 19.30 uri: O'Neill, »Ana Christie«.

Nedelja, 23. XI. ob 15. uri: Moliere: »Namišljeni bolnik« za okolico; ob 19.30: Šurek, »Pesem s ceste«.

Sobota, 29. XI. ob 19.30 uri: Mira Pucova, »Operacija«. Drama iz NOV. Slavnostna predstava v počastitev Dneva republike. **Premiera.** Režija in scena Bojan Čebulj.

Nedelja, 30. XI. ob 19.30 uri: Mira Pucova, »Operacija«.

Zveze z vlaki so za vse predstave, zlasti pa za popoldanske, ugodne, ker so vse predstave končane do 22. ure.

FILM - KINO

MESTNI KINO JESENICE PREDVAJA

Od 1. XI. do 5. XI. ameriški film »Tarzan med lovci«, eden izmed obsežne serije filmov o Tarzanu, ki pa kljub svoji izmišljenosti le zabavajo in še vedno vlečejo.

Od 6. XI. do 10. XI. ameriško barvno risanko »Sneguljica« Disneyev celovečerni prvenec, ki ga poznamo že iz pred vojne, bo pa gotovo tudi sedaj privabil in navdušil vse mlado in staro.

Od 11. XI. do 14. XI. francoski film »Umor v pariški četrti«, ne samo spretno režiran kriminalni film, temveč tudi globoka drama majhnih ljudi v pariški četrti, ki ji igra slavnega pokojnega Jaweta in Bernarda Bliera, poznamo ga iz vloge šoferja v filmu »Odšel brez naslova«, daje višjo vrednost.

Od 15. XI. do 18. XI. ameriški film »Tereza«, zgodba o mladem ita-

lijanskem dekletu in njenem ljubčku in možu, ameriškim vojakom, ki je slabič in niha med ljubeznijo do žene in ljubosumne matere, dokler se ne odloči, da zapusti kvarno vzdušje svojega doma

Od 19. XI. do 23. XI. ameriški film »Človek divjega zapada«.

Od 24. XI. do 27. XI. ameriški film »Preplah na ulicah«.

Od 28. XI. do 30. XI. jugoslovanski dokumentarni film »Dokumenti časa«, izredno uspeli film, ki nam nazorno in dokumentarično prikaže preteklo zgodovino naših narodov in bi ga zato ne smel nihče zamuditi.

KINO KOROŠKA BELA PREDVAJA

Od 7. XI. do 9. XI. avstrijsko filmsko komedijo »Ljubezn ni igrača«.

Od 14. XI. do 16. XI. angleški film »Srebrno ladjeve«, posnet po resnični zgodbi iz pretekle vojne.

Od 21. XI. do 23. XI. ameriški kowbojski film »Oklahoma Kid«.

Od 28. XI. do 30. XI. italijanski film

»Tatovi koles«, slavno delo italijanskega filmskega neorealizma.

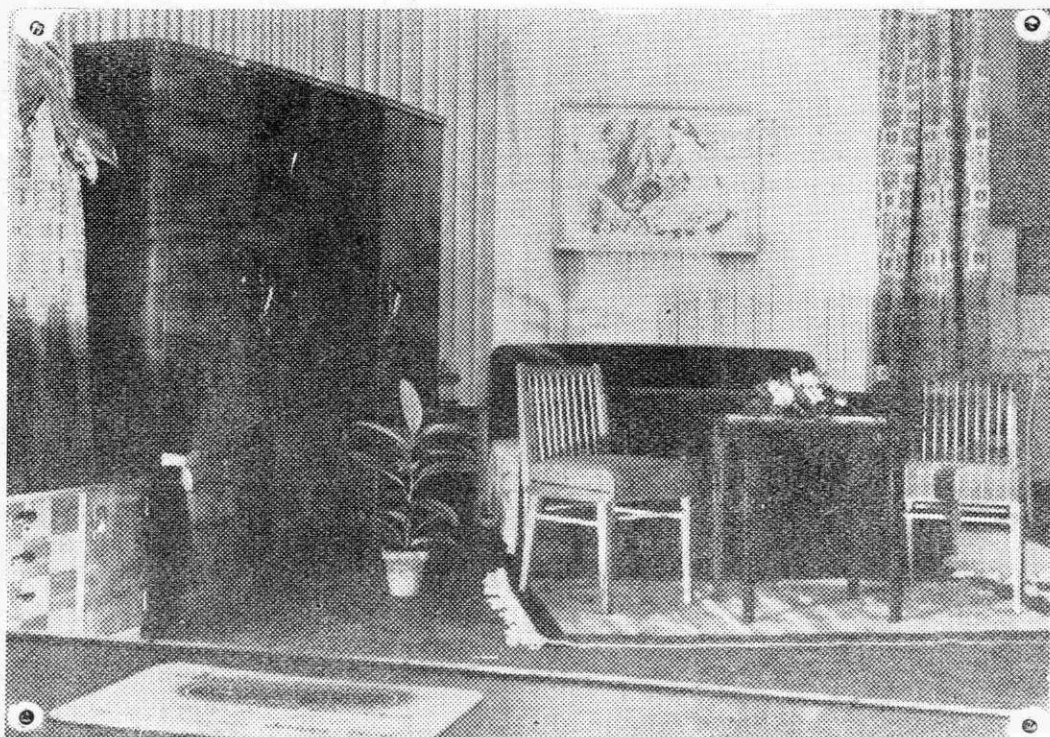
RESITEV KRIZANKE

iz 8. štev. »Železarja«

Vodoravno: 1. KNOJ, 2. Feničani, 3. skraja, 15. Jesenice, 17. zverine, 19. predpis, 21. razbijaštvo, 25. ion, 26. predlog, 27. tbr, 28. ali, 29. sm, 30. ovi, 32. la, 33. mi, 34. as, 36. aaa, 37. Živel šesti kongres KPJ, 38. Edo, 39. ve, 40. na, 41. en, 42. tu, 43. ti, 44. ute, 46. Leo, 48. J. C., 49. mik, 51. iredantista, 55. packača, 58. analize, 59. Nagaski, 62. umiram, 63. nihlist, 64. kmet.

Navpično: 1. kip, 2. oje, 3. jedi, 4. fein, 5. Eus, 6. ni, 7. J. C., 8. čer, 9. izbranec, 10. seja, 11. Kraljevica, 12. riši, 13. aut, 14. je vsa preč, 16. spodletela, 18. vi, 20. revidiran, 22. Atika, 23. ZB, 24. omaji, 26. naseljen (j-i) 30. ožeti, 31. Ivo, 32. lev, 33. minot, 35. sgen, 36. akt, 44. udar, 45. emin, 47. es, 49. mast, 50. kkkk, 52. eni, 53. tz, 54. Ani, 55. pas, 56. Mia, 57. alt, 60. al, 61. gi.

I. dobitnik nagradnega žrebanja „Ljubljanskega dnevnika“

Vsak naročnik, ki redno plačuje naročnino in sicer do 15. za tekoči mesec, bo udeležen pri žrebanju. Tudi novi naročniki se lahko udeležijo žrebanja, če pri naročilu lista plačajo dvomesečno naročnino v znesku din 280.—. — Poleg spalnice je še 9 dobitkov in sicer: kuhinjska oprema, moško kolo, blago za moško obleko (angl.), kauč, železen štedilnik, električni rešo, 2 odeji, gojzerice in kovček.

ŠE JE ČAS, ZATO SE TAKOJ NAROČITE NA »LJUBLJANSKI DNEVNIK«